

SITUAČNÍ A VÝHLEDOVÁ ZPRÁVA LÉČIVÉ, AROMATICKÉ A KOŘENINOVÉ ROSTLINY

2020

ZDROJE INFORMACÍ, ZPRACOVATELÉ PODKLADŮ:

ČESKÝ KMÍN, z.s., Maleč
Český statistický úřad, Praha
Ministerstvo zemědělství, Praha
Ministerstvo zdravotnictví, Praha
PELERO CZ z. s., Brno
Štatistický úrad SR, Bratislava
Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský, Brno
Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Praha

Odbor zemědělských komodit MZe

Odborná redaktorka:

Ing. Viola Kozderová, MZe

Ředitelka Odboru zemědělských komodit:

Ing. Miroslava Czetmayer Ehrlichová, MZe

Autor fotografie:

Shutterstock/Alexandra_F

Autorka touto cestou děkuje za spolupráci všem zpracovatelům podkladů.

Situační a výhledové zprávy jsou určeny pro všechny zájemce z řad studentů, pedagogů, podnikatelských subjektů, soukromých pěstitelů, sběračů a další. Jsou k dispozici v budově Ministerstva zemědělství. Dále jsou rovněž k dispozici na stránkách: www.eagri.cz, navigace – zemědělství, rostlinné komodity, léčivé, aromatické a kořeninové rostliny – situační a výhledové zprávy.

Vydalo: Ministerstvo zemědělství, Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1

Internet: www.eagri.cz, e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-595-1, ISSN 1211-7692, MK ČR E 11003

Tisk: Ústav zemědělské ekonomiky a informací, www.uzei.cz

SITUAČNÍ
A VÝHLEDOVÁ
ZPRÁVA
LÉČIVÉ, AROMATICKÉ
A KOŘENINOVÉ
ZELENINY

PROSINEC
2020

OBSAH

Úvod	3
Souhrn	3
Zásahy státu a opatření EU u komodity LAKR	4
Regulace podnikání a obchodu uvnitř EU	4
Vnější obchodní politika EU	5
Daňová politika	6
Dotační politika v rámci společné zemědělské politiky EU	6
Přímé platby – jednotná platba na plochu zemědělské půdy (SAPS)	6
Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova 2014–2020 (EAFRD)	8
Národní podpory (STATE AID)	8
Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF)	10
Národní program podpory potravin – KLASA, Regionální potravina	11
Evropská politika kvality v oblasti zemědělství – systém chráněných zeměpisných označení a označení původu, zaručené tradiční speciality	12
Kontrola jakosti LAKR	13
Právní předpisy ČR vztahující se ke komoditě LAKR	14
Světový a evropský trh	20
Produkce LAKR v ČR	23
Pěstování LAKR v ČR	23
Ekologická produkce LAKR v ČR	27
Sběr léčivých rostlin v ČR	28
Cenový vývoj	29
Osivo, sadba a genové zdroje LAKR	29
Průběh vegetace LAKR leden až říjen 2020	31
Zahraniční obchod s LAKR v ČR	32
Zahraniční obchod s kořením	32
Zahraniční obchod s léčivými rostlinami	35
Produkce a zahraniční obchod s kmínem v ČR	36
Přílohy	42
Výtah z celního sazebníku, kapitoly 09 a 12.	42
Důležité kontakty:	45

ÚVOD

Předkládaná situační a výhledová zpráva Léčivé, aromatické a kořeninové rostliny (SVZ LAKR), má za cíl popsat souhrnně produkci léčivých, aromatických a kořeninových rostlin v České republice (LAKR). Dále pak předložit odborné veřejnosti ucelený přehled o postavení sektoru LAKR v tuzemském, evropském i světovém prostředí, včetně představení legislativního zázemí v rámci společné zemědělské politiky EU i zemědělské politiky ČR. SVZ LAKR je vydávána Ministerstvem zemědělství (MZe) obvykle ve dvouletém cyklu. Tato SVZ LAKR navazuje na SVZ z roku 2018.

V rámci sektoru LAKR se v ČR pěstuje a zpracovává více než 30 rostlinných druhů s velmi rozdílným rozsahem pěstování a využití. Z těchto cca 30 druhů se využívají kořeny, nat', listy, květy a květenství, plody a semena. Sestavení odpovídajícího přehledu je proto velmi obtížné. Informační zdroje jsou s ohledem na různé způsoby zpracování a využívání (farmacie, potravinářství, krmivářství) nejednotné a proto problematické.

SVZ jsou k dispozici na internetové adrese <http://eagri.cz/>, navigace – zemědělství, rostlinné komodity, léčivé, aromatické a kořeninové rostliny, situační a výhledové zprávy.

SOUHRN

Léčivé aromatické a kořeninové rostliny (LAKR) představují významnou součást lidské historie. Tradice získávání a používání LAKR z přírody i účelového pěstování LAKR má hluboké kořeny. V současnosti zažívá tato tradice znovu renesanci. Světová i tuzemská produkce LAKR je tak určována zájmem lidstva o zdraví, poptávkou po objemu LAKR v celé šíři používaných rostlinných druhů, ale i požadavkem na kvalitu. S tím úzce souvisí znalost jednotlivých druhů a jejich původu.

Hlavním trendem tuzemské produkce LAKR je právě zajištění kvality, a to zavedením správné pěstitelské praxe včetně posklizňové úpravy a skladování v konvenčním i ekologickém zemědělství. To úzce souvisí s rozsahem ploch jednotlivých druhů. Další trendy jsou určovány poptávkou zpracovatelů a spotřebitelů LAKR. Poptávka ovlivňuje druhové složení pěstovaných LAKR, rozsah jejich pěstování i podobu finálního produktu. Stále je živá otázka správné sběračské praxe. Do produkce LAKR je započítáváno také pěstování tzv. zeleného koření – hrnkovaných či kontejnerovaných „bylinek“, které jsou určeny k přímé spotřebě ne k dalšímu pěstování a posuzují se z hlediska kvality jako čerstvá zelenina.

Pěstování LAKR v ČR prochází obdobími rostoucího zájmu pěstitelů a zpracovatelů, ale i útlumu, která se s jistou pravidelností střídají. Lze také vysledovat přesun zájmu o pěstování určitých rostlinných druhů, jehož příčinou jsou možnosti odbytu u zpracovatelů. Vrchol pěstování LAKR byl v roce 2011, kdy rozloha LAKR dosáhla 8 588 ha. V roce 2019 dle ČSÚ pěstební plochy představovaly rozlohu 6 062 ha. V roce 2020 pak došlo ke snížení na 5 657 ha, tj. meziroční pokles o 6,7 %.

Nejvýznamnějšími komoditami sektoru byly v letech 2019 a 2020 ostropestřec mariánský, který se stává strategickou komoditou a kmín kořený. Dlouhodobě se pěstuje na stejných plochách námel (vřeckaté stádium paličkovice nachové). Mezi LAKR se zpravidla zařazuje makovina, která je vedlejším produktem při sklizni makového semene a v současné době se od pěstitelů máku nevykupuje. Dle ČSÚ byly v roce 2020 sklizňové plochy máku 40 255 ha. Plochy kmínu v roce 2019 činily 2 950 ha, v roce 2020 se snížily o 6,7 % na 2 755 ha.

V posledních letech se zvyšuje zájem o pěstování LAKR v ekologickém zemědělství (EZ). V roce 2018 bylo 73 farem pěstujících LAKR v EZ s výměrou zemědělské půdy 1 827 ha. V roce 2019 se počet těchto farem navýšil na 93 s výměrou pěstování LAKR v EZ 1 960 ha, což představuje meziroční nárůst plochy o 1,1 %.

Bilance zahraničního obchodu LAKR, tj. komodit koření i skupiny rostlin pro voňavkářství a farmacii, dosahuje od roku 2011 záporných hodnot. Významnou exportní komoditou ČR s kladnou bilancí zahraničního obchodu je kmín.

ZÁSAHY STÁTU A OPATŘENÍ EU U KOMODITY LAKR

Regulace podnikání a obchodu uvnitř EU

V rámci Evropské unie, jejímž členem se od 1. 5. 2004 stala i Česká republika, nejsou pro pohyb zboží stanovena žádná cla ani kvóty. Pro dovozy zboží ze zemí, které nejsou součástí ES, platí společný celní sazebník.

Vzhledem k neexistenci hraničních kontrol a celního řízení mezi státy EU vznikla povinnost evidovat daňové a statistické údaje. Nesplnění této povinnosti je sankcionováno. Statistikou vnitřního obchodu se zabývá systém **INTRASTAT** (informace na www.czso.cz).

Systém Intrastat je povinný pro všechny členské státy EU, není však jednotný v oblasti sběru prvotních údajů (např. ve formě výkazu, v organizačním zabezpečení, v rozlišení obchodních transakcí, ve sběru některých údajů a způsobu jejich vykazování, ve výši prahů pro vykazování apod.).

Povinnost vykazovat data pro Intrastat v ČR může vzniknout jen osobám (právníkům i fyzickým) registrovaným nebo identifikovaným v ČR k DPH, tj. osobám, kterým finanční úřad přidělil DIČ. **Zpravodajskými jednotkami** se mohou stát nejen tzv. plátcí DPH, včetně zastupujících členů skupin spojených osob registrovaných DPH jako skupiny v souladu s ustanovením § 5a až 5c zákona o DPH, ale i právnické osoby, jako jsou např. veřejnoprávní instituce, státní orgány, orgány samosprávy a jiné, které jsou podle zákona o DPH osobami identifikovanými k dani. Povinnost vykazovat data pro Intrastat může vzniknout také zpravodajským jednotkám, které jsou osobami registrovanými k DPH současně v ČR i v jiném členském státě a v ČR nemají své sídlo, místo podnikání nebo provozovnu, nebo i zahraničním osobám s daňovou povinností k DPH v ČR, pokud se registrovaly k DPH a DIČ jim přidělil Finanční úřad pro Prahu I. Místně příslušným celním úřadem pro odevzdávání výkazů pro Intrastat i pro registraci k elektronickému předávání těchto výkazů je pro tyto zpravodajské jednotky Celní úřad pro hlavní město Prahu.

Práh pro vykazování je limit hodnoty odeslaného nebo přijatého zboží, který činí od **1. ledna 2019 12 mil. Kč** fakturované hodnoty **zboží odeslaného** do jiného členského státu EU i **přijatého** z jiné členské země EU.

Základní nařízení Evropské unie

- a) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004, o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 3330/91, ve znění nařízení EP a ER (ES) č. 222/2009,
- b) Nařízení Komise (ES) č. 1982/2004, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 638/2004, o statistice Společenství obchodu se zbožím mezi členskými státy a o zrušení nařízení Komise (ES) č. 1901/2000 a (EHS) č. 3590/92,
- c) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 952/2013, kterým se stanoví celní kodex Unie, včetně prováděcích nařízení č. 2015/2446, 2015/2447 a 2016/341,
- d) Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 450/2008, kterým se stanoví celní kodex Společenství (Modernizovaný celní kodex),
- e) Nařízení Rady (EHS) č. 2658/87, o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku, ve znění pozdějších předpisů,
- f) Příloha č. I Nařízení Rady (EHS) č. 2658/87 ze dne 23. července 1987 o celní a statistické nomenklatuře a o společném celním sazebníku – prováděcí nařízení Komise (EU) č. 1602/2018,
- g) Nařízení Komise (EU) č. 1106/2012, kterým se provádí nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 471/2009, o statistice Společenství týkající se zahraničního obchodu se třetími zeměmi, pokud jde o aktualizaci klasifikace zemí a území,

- h) Nařízení Komise (EHS) č. 2454/93, kterým se provádí nařízení Rady (EHS) č. 2913/92, kterým se vydává celní kodex Společenství, v platném znění,
- i) Směrnice Rady 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty.

Základní právní předpisy České republiky související se zahraničním obchodem

- Zákon č. 242/2016 Sb., celní zákon,
- Zákon č. 17/2012 Sb., o Celní správě České republiky, ve znění pozdějších předpisů,
- Vyhláška č. 285/2012 Sb., o územních pracovištích celních úřadů, která se nenacházejí v jejich sídlech,
- Nařízení vlády č. 244/2016 Sb., k provedení některých ustanovení celního zákona v oblasti statistiky ve znění nařízení vlády č. 323/2018 Sb.,
- Sdělení Českého statistického úřadu č. 320/2019 Sb., o aktualizaci Seznamu vybraného zboží a doplňkových statistických znaků
- Sdělení Českého statistického úřadu č. 420/2017 Sb., o aktualizaci Seznamu vybraného zboží a doplňkových statistických znaků
- Zákon č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů.

Vnější obchodní politika EU

EU je celní unií vytvořenou v souladu s pravidly WTO. EU má společný celní kodex a společný celní sazebník. Pro dovozce je celní sazebník v podobě tzv. **TARIC** (Integrovaný tarif Evropského společenství, vydávaný v souladu s nařízením Komise EHS č. 2658/87), elektronická podoba na adrese:

http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds2/taric/taric_consultation.jsp?Lang=cs&redirectionDate=20110215 nebo na adrese www.celnisprava.cz/cz/aplikace a 1x ročně je vydáván v Úředním věstníku EU.

Česká republika jako členský stát EU participuje na **bilaterálních dohodách, které má EU uzavřeny s mimounijními zeměmi (tzv. třetími zeměmi)**. Formy těchto dohod jsou různé a postihují různé úseky a úroveň spolupráce. Většina z nich obsahuje část týkající se buď obchodu se zemědělskými a potravinářskými výrobky, nebo spolupráce v oblasti zemědělství. Nejčastějším typem dohod jsou **dohody asociační (AA)**, které zakládají přidružení (obvykle včetně vytvoření zóny volného obchodu – FTA) a jsou uzavírány se zeměmi, které buď hodlají vstoupit do EU, nebo chtějí mít s EU velmi úzké obchodní vztahy (např. Moldavsko, Gruzie, Srbsko, Ukrajina atd.).

Jednou z forem **dohod o volném obchodu (FTA)**, které poskytují preferenční obchodní koncese za účelem postupného uvolnění obchodu, jsou **dohody o volném obchodu (DCFTA)**, jejichž podoba v poslední době nabývá formy **prohloubené a komplexní dohody**.

Významnou oblastí, kde má EU sjednány dohody typu zóny volného obchodu je oblast Středomoří EUROMED (Maroko, Palestinská území, Tunisko, Jordánsko, Libanon, Egypt, Alžírsko, Izrael, Sýrie).

Neméně využívanou smluvní základnou pro spolupráci se zeměmi, kterým EU poskytuje různé formy pomoci za účelem jejich rozvoje, jsou **dohody o partnerství a spolupráci (PCA)** a **dohody o hospodářském partnerství (EPA)**. V rámci těchto dohod může EU poskytnout partnerským třetím zemím **autonomní obchodní preference (ATP)**, umožňující bezcelní přístup jejich zboží na unijní trh (např. Moldavsko, autonomní kvóty pro hroznové víno, jablka a švestky).

Existují i samostatná obchodní ujednání o obchodu s některými zemědělskými výrobky. Privilegované jsou vztahy s geograficky a historicky nejbližšími partnery, tzn. se členskými státy Evropského sdružení volného obchodu (ESVO), které zahrnuje Švýcarsko, Norsko, Island a Lichtenštejnsko.

Neméně důležitá z hlediska zemědělských komodit je dohoda o spolupráci se skupinou afrických, karibských a tichomořských rozvojových zemí (**ACP**). Významné jsou rovněž preferenční dohody s Tureckem, Izraelem, dále dohody s Čínou, Chile, Makedonií, Mexikem a Mongolskem.

S vyspělými mimoevropskými zeměmi, jako je Austrálie, Kanada, Japonsko, Korejská republika, Hongkong, Tchaj-wan, Nový Zéland, Singapur a USA, probíhá obchod EU na základě smluvních celních sazeb. Na některé vybrané zemědělské výrobky existují komoditní preferenční ujednání.

Pro úplnost je třeba zmínit, že za stanovených podmínek je možné partnerům poskytnout **jednostranné (autonomní) preference**, obvykle v podobě snížení, resp. odstranění celních sazeb. EU této možnosti využívá ve vztahu vůči rozvojovým a nejméně rozvinutým zemím podle Všeobecného systému preferencí zemím západního Balkánu, zemím Východního Partnerství, 20 zámořským zemím a územím, s nimiž mají Dánsko, Francie, Velká Británie a Nizozemsko zvláštní vztahy.

Daňová politika

Zákonem č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů, jsou upraveny daně na zboží, nemovitosti a služby za podmínek stanovených tímto zákonem. Od 1. 1. 2013 došlo ke zvýšení snížené sazby DPH ze 14 % na 15 % a základní sazba daně z 20 % na 21 %. Snížené sazby DPH (tj. 15 %) podléhají potraviny, krmiva, rostliny a semena mj. z **kapitoly 9** celního sazebníku, tzn. **káva, čaj, maté a koření**, a **kapitoly 12**, tzn. olejnatá semena a olejnaté plody; různá zrna, semena a plody; **průmyslové nebo léčivé rostliny**; sláma a pícniny.

Dotační politika v rámci společné zemědělské politiky EU

Hlavní podpůrné programy realizované v roce 2020:

- Přímé platby – jednotná platba na plochu zemědělské půdy (SAPS)
- Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova – Program rozvoje venkova
- Národní podpory
- Podpůrný a garanční rolnický a lesnický fond – PGRL
- Národní program podpory potravin KLASA, Regionální potravina
- Systém chráněných zeměpisných označení a označení původu EU značení

Přímé platby – jednotná platba na plochu zemědělské půdy (SAPS)

SAPS je poskytován ze zdrojů Evropské unie na hektar způsobilé zemědělské půdy a tvoří nejvýznamnější část přímých plateb. Poskytnutí SAPS je mimo jiné podmíněno splněním podmínek zemědělského podnikatele, řádným obhospodařováním zemědělské půdy, dodržováním podmínek dobrého zemědělského a environmentálního stavu (DZES) a také dodržováním některých povinných požadavků na hospodaření, které jsou společně známy jako podmínky podmíněnosti, tj. Cross Compliance.

Minimální výměra, na kterou lze poskytnout SAPS, činí 1 ha zemědělské půdy. Dotčené DPB musí být vedeny na žadatele v Evidenci využití půdy podle uživatelských vztahů, tj. LPIS. Přehled základních ukazatelů SAPS v ČR je uveden v následující tabulce.

Srovnání obálek a sazeb SAPS v letech 2010–2020

Rok	Obálka SAPS (mil. EUR)	Sazba (EUR/ha)	Směnný kurz (CZK/EUR)	Sazba (CZK/ha)
2010	581,177	165,07	24,60	4 060,80
2011	667,365	189,32	24,75	4 686,50
2012	755,659	214,28	25,14	5 387,30
2013	832,828	235,86	25,73	6 068,88
2014	773,751	218,08	27,50	5 997,23
2015	462,139	130,35	27,19	3 543,91
2016	461,694	130,07	27,02	3 514,54
2017	461,017	130,01	25,98	3 377,73
2018	472,217	131,67	25,73	3 388,15
2019	472,211	131,47	25,82	3 394,11
2020	479,299	133,81	27,23	3 644,19

Pramen: MZe, odbor přímých plateb

Poznámka: Ke snížení vnitrostátního stropu došlo v roce 2015 v důsledku převodu části finančních prostředků v rámci přímých plateb na greeningovou platbu, VCS a platbu pro mladé zemědělce. Od roku 2015 je SAPS vyplácen spolu s greeningovou platbou.

Přímé platby na období 2015–2020

Reformovaná SZP umožnila členským státům ve větší míře rozhodovat o nastavení přímých plateb v rámci prvního pilíře, přičemž většina rozhodnutí byla oznámena Evropské komisi (EK) do 1. srpna 2014.

Nejdůležitější předpisy Evropské unie pro přímé platby jsou nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1307/2013, kterým se stanoví pravidla pro přímé platby zemědělcům v režimech podpory v rámci společné zemědělské politiky a kterým se zrušují nařízení Rady (ES) č. 637/2008 a nařízení Rady (ES) č. 73/2009.

Pro oba pilíře SZP je to dále nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1306/2013, o financování, řízení a sledování společné zemědělské politiky a o zrušení nařízení Rady (EHS) č. 352/78, (ES) č. 165/94, (ES) č. 2799/98, (ES) č. 814/2000, (ES) č. 1290/2005 a (ES) č. 485/2008.

Mezi cíle reformované SZP v rámci přímých plateb patří větší důraz na šetrný přístup k životnímu prostředí pomocí režimu ozelenění, generační obměna na venkově prostřednictvím podpor pro mladé zemědělce nebo podpora odvětví nebo regionů, které čelí určitým obtížím či jsou nesmírně důležité z hospodářského, sociálního nebo environmentálního hlediska. SZP zároveň umožní členským státům větší míru rozhodování o zacílení finančních prostředků, včetně přesunu mezi pilíři pro přímé platby a program rozvoje venkova. Finanční alokace pro 1. pilíř představuje přibližně 25 mld. Kč.

Žádost o poskytnutí přímých plateb se podává v rámci tzv. Jednotné žádosti ke Státnímu zemědělskému intervenčnímu fondu (SZIF) zpravidla od poloviny dubna do 15. května příslušnému kalendářnímu roku. V roce 2020 však byl termín pro podání Jednotné žádosti posunut na 15. června, a to z důvodu pandemie COVID-19.

Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova 2014–2020 (EAFRD)

Z programu rozvoje venkova ČR na období 2014–2020 (dále jen „PRV“) mohou pěstitelé LAKR čerpat dotace **investice do výstavby i rekonstrukce zemědělských staveb, pořízení potřebných technologií i pořízení mobilních strojů**. Tyto podpory je možné čerpat z operace 4.1.1 Investice do zemědělských podniků a 6.1.1 Zahájení činnosti mladých zemědělců. Poskytování podpor se řídí Pravidly, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotace na projekty PRV, která vydává MZe na základě Evropského parlamentu a Rady č. 1305/2013, o podpoře rozvoje venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova a o zrušení nařízení Rady (ES) č. 1698/2005. Tato pravidla jsou zveřejněna na internetových stránkách MZe www.eagri.cz/prv a Státního zemědělského intervenčního fondu www.szif.cz.

Program rozvoje venkova na období 2014–2020

PRV vychází z nařízení Evropského parlamentu a Rady č. 1305/2013. Jednotlivé dotační tituly rozděleny do šesti prioritních oblastí, a to:

- Priorita 1** – Podpora předávání znalostí a inovací v zemědělství, lesnictví a ve venkovských oblastech.
- Priorita 2** – Zvýšení životaschopnosti zemědělských podniků a konkurenceschopnosti všech druhů zemědělské činnosti ve všech regionech a podpora inovativních zemědělských technologií a udržitelného obhospodařování lesů.
- Priorita 3** – Podpora organizace potravinového řetězce, včetně zpracování produktů a jejich uvádění na trh, dobrých životních podmínek zvířat a řízení rizik v zemědělství.
- Priorita 4** – Obnova, ochrana a zlepšování ekosystémů závislých na zemědělství a lesnictví.
- Priorita 5** – Podpora účinného využívání zdrojů a podpora přechodu na nízkouhlíkovou ekonomiku v odvětvích zemědělství, potravinářství a lesnictví, která je odolná vůči klimatu.
- Priorita 6** – Podpora sociálního začleňování, snižování chudoby a hospodářského rozvoje ve venkovských oblastech se zaměřením na tyto oblasti.

Připravované programové dokumenty a další informace lze nalézt v příslušné sekci na portálu www.eagri.cz.

Další kolo operace 4.1.1. je plánované od roku 2021.

Národní podpory (STATE AID)

Od roku 2020 administrace dotačních programů přechází plně do kompetence SZIF a to dle Zásad, kterými se stanovují podmínky pro poskytování dotací na základě § 1, § 2 a § 2d zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů (s výjimkou dotačního programu 6. Genetické zdroje). Žádosti se podávají prostřednictvím Portálu farmáře SZIF.

S touto změnou došlo také ke změně zákona č. 256/2000 Sb. o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů (zákon o Státním zemědělském intervenčním fondu), ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 252/1997 Sb. o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů a změny.

Jednou z významných změn je podání žádosti před zahájením realizace předmětu dotace.

Pěstitelé LAKR mohli v roce 2020 čerpat z následujících dotačních programů:

3. Podpora ozdravování polních a speciálních plodin

Účelem je zvýšení kvality rostlinné produkce cestou náhrady chemického ošetření a prevence šíření hospodářsky závažných virových a bakteriálních chorob a chorob přenosných osivem a sadbou.

3.c. – Podpora na testování množitelského materiálu s využitím imunoenzymatických metod a metod PCR do výše 60 % prokázaných přímých nákladů,

3.d. – Podpora tvorby rostlinných genotypů s vysokou rezistencí k biotickým i abiotickým faktorům a diferencovanou kvalitou obilovin včetně kukuřice, malých zrnin, olejnin, luskovin, brambor, píce, zelenin, chmele, révy vinné a ovocných dřevin, do výše 70 % .

3.i. – použité uznané osivo lnu, uznané osivo konopí setého, uznané osivo luskovin a použité uznané nebo zkoušené osivo vyjmenovaných píce. Výše dotace je 18 000 Kč/t uznaného osiva lnu, 100 000 Kč/t uznaného osiva konopí setého, 3 000 Kč/t uznaného osivo luskovin a až do výše 58 500 Kč/t uznaného osiva píce.

Podpora pro tento dotační program je poskytována formou *de minimis* podle nařízení Komise (EU) č. 1408/2013. Limit pro 3 účetní období (15 tis. EUR) se 14. března 2019 **navýšila na 20 tis. EUR**. Uvedená úprava vyplývá ze změnového nařízení Komise (EU) 2019/316 přijatého dne 21. února 2019, jímž se mění nařízení Komise (EU) č. 1408/2013 na podporu *de minimis* v odvětví zemědělství.

9. Poradenství a vzdělávání

9.A.b. – Speciální poradenství pro rostlinnou výrobu

9.A.b.1) – Publikace doporučovaných odrůd a souvisejících informací, poskytované pěstitelům zdarma. Subjektem je pěstitelský svaz. Výše podpory je stanovena do výše 80 % prokázaných přímých nákladů.

9.A.b.2) – Pořádání výstav pěstovaných rostlin. Subjektem je vystavovatel nebo pěstitelský svaz. Výše podpory: fixní částka podle rozhodnutí MZe, podle významu pořádané výstavní akce.

9.A.b.3) – Pořádání seminářů, školení pro pěstitelskou veřejnost. Subjektem je pořadatel (se souhlasem MZe). Výše podpory: do výše 60 % prokázaných přímých nákladů, avšak max. do 50 tis. Kč na jedno školení či seminář.

9.F. – Podpora poradenství v zemědělství – účelem je konzultační a metodická pomoc zemědělským podnikům formou šíření informací o opatřeních Programu rozvoje venkova ČR a o aktuálních problémech při realizaci společné zemědělské politiky, transfer výsledků vědy a výzkumu do praxe.

Dotace ve vodním hospodářství

Program I29 310 – Podpora konkurenceschopnosti agropotravinářského komplexu – závlahy – II. etapa

Podprogram I29 312 – podpora obnovy a budování závlahového detailu a optimalizace závlahových sítí – II. etapa

Implementací programu by mělo být dosaženo snížení potřeby vody na závlahy, energetické i personální náročnosti provozu závlahových soustav, větší flexibility závlahových systémů při plnění rozdílných požadavků na závlahové systémy a snížení celkové spotřeby vody na závlahovou dávku.

Ke stanovení základních podmínek programu jsou určena Pravidla České republiky – Ministerstva zemědělství č. j. 29419/2016-MZE-15152 pro poskytování podpory z programu I29 310 „Podpora konkurenceschopnosti agropotravinářského komplexu – závlahy – II. etapa“.

Podpora je poskytována:

- Podprogram I29 312 „Podpora obnovy a budování závlahového detailu“:
  - Podpora obnovy a budování závlahového detailu.
  - Podpora obnovy, budování a optimalizace závlahových sítí.
- Podprogram I29 313 „Podpora optimalizace závlahových sítí ve správě Státního pozemkového úřadu“:
  - Podpora obnovy, budování a optimalizace závlahových sítí.

Další informace na portálu www.eagri.cz.

Program funguje od roku 2017 a je prozatím plánován do roku 2022.

Podpurný a garanční rolnický a lesnický fond (PGRLF)

Investiční programy PGRLF Podpory podnikání jsou zaměřené zejména na realizaci dlouhodobých investičních záměrů s ohledem na restrukturalizaci a zvýšení efektivity, modernizace, snížení výrobních nákladů, zlepšení jakosti a další rozvoj zemědělských subjektů. PGRLF v současné době umožňuje obnovovat investice, které jsou pro zemědělský resort neustále vysoce potřebné a bez podpory PGRLF obtížně dostupné. Podporou pojištění se daří postupně zvyšovat stále nedostatečnou úroveň propojitelnosti v pojištění plodin a zvířat a tím do jisté míry eliminovat specifická rizika podnikání v zemědělském sektoru.

Hlavním předmětem činnosti PGRLF je subvencování části úroku z úvěrů podnikatelských subjektů v oblasti zemědělství, lesnictví, vodního hospodářství a průmyslu zabývajícího se zpracováním produkce ze zemědělské výroby. Dalšími činnostmi PGRLF je finanční podpora pojištění plodin, hospodářských zvířat a lesních porostů, podpora ve formě poskytovaných PGRLF na investiční a provozní financování podniku související se zemědělskou prvovýrobou, se zpracováním zemědělských produktů, lesním hospodářstvím nebo zpracováním dřeva či na nákup nestátní zemědělské půdy nebo podpory sociálního zemědělství a podpory ve formě zajištění komerčních úvěrů.

Podpora se poskytuje pouze na investice, které nejsou považovány za přijatelné výdaje v rámci Programu rozvoje venkova z Evropského zemědělského fondu pro rozvoj venkova. Bližší informace jsou na internetových stránkách www.pgrlf.cz.

Pro rok 2020 byly vyhlášeny tyto programy:

Provoz 2020 – snížení jistiny úvěru

Příjem žádostí byl spuštěn 15. června 2020. Cílem programu Provoz 2020 je snížení provozních nákladů, zvýšení likvidity a eliminace negativních dopadů způsobná mimořádnými opatřeními v souvislosti pandemií COVID-19. Tato situace ohrožuje životaschopnost podniků v oblasti zemědělské prvovýroby v důsledku přechodného nedostatku vlastních finančních zdrojů na provozní účely u dotčených subjektů.

Výše dotace je až 150 000 Kč, částka však nesmí přesáhnout 50 % nesplacené výše jistiny daného úvěru. Žadatelé rovněž mohly využít pro posílení svého podnikání dalších programů PGRLF, které byly spuštěny kontinuálně s programem PROVOZ 2020 a které PGRLF poskytuje zejména v oblasti investičních podpor.

Program Zemědělec

Program zaměřený na vytvoření předpokladů pro další rozvoj prvovýrobců zemědělské produkce. Podpora ve formě dotace části úroků z investičních úvěrů na nákup zemědělské techniky do zemědělské prvovýroby, na výstavbu, pořízení nebo vylepšení nemovitého majetku v zemědělských závodech a na nákup plemenných zvířat za účelem zlepšení genetické hodnoty stáda. V rámci uvedeného programu je poskytováno zvýhodnění pro mladé podnikatele v zemědělství, a to navýšením základní sazby podpory o další 1 % p.a. Minimální úrokové zatížení příjemce podpory činí 0,5 % p.a.

Program Zpracovatel

Program je určen podnikatelům, kteří se zabývají zpracováním zemědělských produktů a dosahují požadované hranice příjmů ze zpracování zemědělské produkce. Podpora je poskytována ve formě subvence části úroků z úvěrů poskytnutých na pořízení investičního majetku, který souvisí se zpracováním zemědělských produktů. Program je poskytován v režimu *de minimis* (= až 200 000 EUR na jeden podnik).

Program Podpora nákupu půdy – snížení jistiny úvěru

Program určený na podporu nákupu nestátní zemědělské půdy, v rámci kterého je poskytována podpora ve formě finančních prostředků určených ke snížení jistiny úvěrů poskytnutých komerčními subjekty na nákup zemědělské půdy. Podpora bude poskytnuta až do výše limitu příslušného nařízení *de minimis*

(= až 15 000 EUR na jeden podnik). Uvedená podpora může být poskytnuta i opakovaně. Program podpory je určen pro zemědělské podnikatele, kteří působí v oblasti zemědělské prvovýroby.

Program Podpora pojištění

Účelem podpory je částečná finanční kompenzace pojistného, vynaloženého na zemědělské pojištění plodin a hospodářských zvířat s cílem dosažení vyšší propojištěnosti a snížení podnikatelských rizik v zemědělském sektoru.

Výše podpory:

- **v rozmezí od 35 % do 65 %** prokázaných uhrazených nákladů na pojištění speciálních plodin pro Příslušný rok
- **v roce 2020 byla stanovena sazba podpory pojištění speciálních plodin na 65 %.**
- **v rozmezí od 10 % do 50 %** prokázaných uhrazených nákladů na pojištění ostatních plodin pro Příslušný rok

Pro účely poskytování finanční podpory se speciálními plodinami, jakožto předměty pojištění, rozumí zejména:

- trvalé kultury vč. školek, tj.
  - o réva vinná,
  - o chmel,
  - o ovoce (meruňky, jablka, hrušky, třešně, višně, broskve, rybíz, angrešt, ořechy, mandloně, kdoule, švestky, slívy, ryngle, maliny, ostružiny, jeřáb černý, jeřáb obecný, kaštanovník jedlý),
- jahody,
- brambory, cukrová řepa
- zelenina,
- okrasné rostliny vč. školek a léčivé, aromatické a kořeninové rostliny (LAKR),
- přadné rostliny (len a konopí),
- produkce trav a jetelovin pěstovaných na semeno.

Národní program podpory potravin – KLASA, Regionální potravina

Od roku 2003 uděluje ministr zemědělství kvalitním domácím potravinářským a zemědělským výrobkům značku kvality KLASA. Toto prestižní ocenění spravuje Oddělení podpory značek Klasa a Regionální potravina SZIF.

Značka kvality KLASA slouží spotřebitelům a odběratelům k lepší orientaci při identifikaci výjimečně kvalitních produktů v porovnání s běžně dostupnými konkurenčními potravinami na trhu. Značka je propůjčována na tři roky a její vlastnictví může být po této lhůtě prodlouženo, ale také může být při zhoršení kvality či porušení podmínek pro její získání odebráno. Požadovanou kvalitu a složení výrobků mj. posuzuje a po jejím udělení kontroluje Státní zemědělská a potravinářská inspekce. Značka garantuje, že jsou nabízeny skutečně kvalitní a zdravotně nezávadné potraviny. Jde o proces získání důvěry spotřebitelů a odběratelů, udržení si této důvěry, což je nezbytný předpoklad rozvoje potravinářství a zabezpečení konkurenceschopnosti v rámci trhů doma i v zahraničí.

V roce 2020 bylo ocenění KLASA uděleno celkem 212 výrobkům od 91 výrobců.

Ocenění získal jeden bylinný čaj – máta. Více informací o tom, jak získat značku KLASA, o pravidlech pro její udělování, grafický manuál značky KLASA včetně seznamu již oceněných výrobků lze nalézt na internetových stránkách www.eklasa.cz

Evropská politika kvality v oblasti zemědělství – systém chráněných zeměpisných označení a označení původu, zaručené tradiční speciality

---

Propagace výroby kvalitních produktů a podpora rozvoje zemědělství hraje v posledních letech stále významnější úlohu. Jedním z nástrojů evropské politiky je také systém chráněných zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin a systém tzv. zaručených tradičních specialit. Tradiční zemědělské produkty členských států EU, jiné než víno a lihoviny, které byly zapsány do Rejstříku chráněných zeměpisných označení a označení původu, dosahují v současné době počtu kolem 800, zaručených tradičních specialit je registrováno 20. Jako potraviny s chráněným označením původu jsou od roku 2008 registrovány **Chamomilla bohemica** a **Český kmín**.

KONTROLA JAKOSTI LAKR

Kvalita LAKR, které jsou využívány k farmaceutickým účelům je stanovena příslušnými články Českého a Evropského lékopisu (doplněk z roku 2021), který je závaznou právní normou stanovující požadavky na jakost, postup při přípravě, zkoušení, skladování a dávkování léčiv, podle které se závazně postupuje od 1. 12. 2017 (ISBN 978-80-271-0500-7). Zpracovatelé léčivých rostlin pro farmaceutický průmysl si mohou na základě evropských předpisů tvořit vlastní podnikové normy. Kvalitu u zpracovatelů, pokud jsou výrobky registrovány jako léčiva, kontroluje **Státní úřad pro kontrolu léčiv (SÚKL)**.

Použití rostlin v kosmetice je definováno v Nařízení EU č. 1223/2009 o kosmetických prostředcích. Problematiku výroby kosmetických přípravků řeší zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví, ve znění pozdějších předpisů.

Léčivé, aromatické a kořeninové rostliny, zpracovávané pro potravinářské účely, podléhají požadavkům, které vymezuje potravinářská legislativa (především **Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích**, ve znění pozdějších předpisů). Kontrolním orgánem v této oblasti je **Státní zemědělská a potravinářská inspekce**. Obchodníci s produkcí LAKR pro potravinářské využití se opírají o příslušné vyhlášky zákona 110/1998 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů a o doporučené normy. Velmi často obchodní kontakt závisí na situaci na trhu v daném pěstitelském roce. Doporučené normy řeší také problematiku **jakosti a zkoušení koření**. Tyto normy lze nalézt na stránkách Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví www.unmz.cz.

Při hodnocení jakosti LAKR podle vyhlášek Zákona 110/1998 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů, doporučených norem a jiných ustanovení se zpravidla využívají metodiky uvedené v Českém lékopisu. V poslední době se začínají používat racionálnější a rychlejší metody (NIR spektrometr, SFE a další), které by umožnily rychlejší stanovení jakostních parametrů. To by mohlo ovlivnit uplatnitelnost LAKR na trhu.

Zpracovatelské podniky používají různé systémy řízení jakosti, jako jsou ISO 9001:2000, HACCP (Hazard analysis of critical and control points) a správné výrobní praxe GMP (Good Manufacturing Praxis).

Předmětem diskuze je u LAKR dodržování zásad správné zemědělské praxe především u druhů pěstovaných na malých plochách a u druhů, které se sbírají ve volné přírodě.

PRÁVNÍ PŘEDPISY ČRVZTAHUJÍCÍ SE KE KOMODITĚ LAKR

Právní předpisy z oblasti zemědělství a potravinářství

Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

■ Prováděcí předpisy:

- 217/2020 Sb., kterým se mění některá nařízení vlády v oblasti zemědělství v souvislosti s mimořádnou epidemií v roce 2020,
- 330/2019 Sb., o podmínkách provádění navazujících agroenvironmentálně-klimatických opatření,
- 50/2015 Sb. o stanovení některých podmínek poskytování přímých plateb zemědělcům a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění NV č. 113/2015 Sb., 185/2015 Sb., 61/2016 Sb., 236/2016 Sb., 423/2016 Sb., 48/2017 Sb., 49/2017 Sb., 427/2017., 43/2018 Sb., 293/2018 Sb., 350/2019 Sb., 217/2020 Sb., 566/2020 Sb., 566/2020 Sb.,
- 83/2009 Sb., o stanovení důsledků porušení podmíněnosti poskytování přímých podpor, některých podpor v rámci společné organizace trhu s vínem a některých podpor PRV, a o změně některých souvisejících nařízení vlády, ve znění NV č. 480/2009 Sb., 179/2014 Sb.,
- 318/2008 Sb., o provádění některých opatření společné organizace trhu s ovocem a zeleninou, účinnost od 1. 9. 2008, ve znění NV č. 215/2010 Sb., 309/2012 Sb., 179/2015 Sb., 327/2015 Sb., 341/2016 Sb., 425/2017 Sb., 322/2020 Sb.,
- 112/2008 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování národních doplňkových plateb přímým podporám, ve znění NV č. 480/2009 Sb., 86/2010 Sb., 87/2011 Sb., 107/2012 Sb., 332/2012 Sb., 298/2013 Sb., 29/2014 Sb., 50/2015 Sb., 61/2016 Sb., 426/2017 Sb., 217/2020 Sb.,
- 79/2007 Sb., o podmínkách provádění agroenvironmentálních opatření, ve znění NV č. 114/2008 Sb., 45/2009 Sb., 83/2009 Sb., 78/2010 Sb., 112/2010 Sb., 369/2010 Sb., 282/2011 Sb., 61/2012 Sb., 263/2012 Sb., 448/2012 Sb., 298/2013 Sb., 400/2013 Sb., 29/2014 Sb., 308/2014 Sb., 75/2015 Sb., 113/2015 Sb., 62/2016 Sb., 236/2016 Sb., 47/2017 Sb., 49/2017 Sb.,
- 75/2007 Sb., o podmínkách poskytování plateb za přírodní znevýhodnění v horských oblastech, oblastech s jinými znevýhodněními a v oblastech Natura 2000 na zemědělské půdě, ve znění NV č. 113/2008 Sb., 83/2009 Sb., 111/2010 Sb., 369/2010 Sb., 372/2010 Sb., 29/2014 Sb., 308/2014 Sb.,
- 47/2007 Sb., o stanovení některých podmínek poskytování jednotné platby na plochu zemědělské půdy a některých podmínek poskytování informací o zpracování zemědělských výrobků, pocházejících z půdy uvedené do klidu, ve znění NV č. 83/2009 Sb., 480/2009 Sb., 369/2010 Sb., 480/2009 Sb., 448/2012 Sb., 400/2013 Sb., 308/2014 Sb., 50/2015 Sb., 49/2017 Sb.,
- 257/2006 Sb., kterým se mění NV č. 181/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek provádění společných organizací trhu, pokud jde o systém poskytování subvencí při vývozu pro zemědělské výrobky a zpracované zemědělské výrobky, ve znění NV. č. 99/2005 Sb.,
- 69/2005 Sb., o stanovení podmínek pro poskytování dotace v souvislosti s předčasným ukončením provozování zemědělské činnosti u zemědělského podnikatele, ve znění NV č. 512/2006 Sb., 96/2008 Sb.,
- 242/2004 Sb., o podmínkách provádění opatření na podporu rozvoje mimoprodukčních funkcí zemědělství spočívajících v ochraně složek životního prostředí (o provádění agroenvironmentálních opatření), ve znění NV č. 542/2004 Sb., 119/2005 Sb., 515/2005 Sb., 351/2006 Sb., 81/2007 Sb., 99/2008 Sb.,
- 241/2004 Sb., o podmínkách provádění pomoci méně příznivým oblastem a oblastem s ekologickými omezeními, ve znění NV č. 121/2005 Sb., 510/2005 Sb., 512/2006 Sb.,
- 159/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek poskytování a propadnutí záruk pro zemědělské výrobky,

505/2000 Sb., o stanovení podpůrných programů k podpoře mimoprodukčních funkcí zemědělství, ve znění NV č. 500/2001 Sb. a 203/2004 Sb.

Zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči, ve znění pozdějších předpisů

■ **Prováděcí předpisy:**

5/2020 Sb., o ochranných opatřeních proti škodlivým organismům rostlin (ruší vyhl. 215/2008 Sb. včetně všech jejich pozměňovacích vyhlášek),

369/2019 Sb., zákon, kterým se mění zákon č. 326/2004 Sb., o rostlinolékařské péči a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony,

132/2018 Sb., o přípravcích a pomocných prostředcích na ochranu rostlin,

327/2012 Sb., o ochraně včel, zvěře, vodních organismů a dalších necílových organismů při použití přípravků na ochranu rostlin, ve znění vyhl. č. 428/2017 Sb.,

207/2012 Sb., o profesionálních zařízeních pro aplikaci přípravků a o změně vyhl. č. 384/2011 Sb. (ruší vyhl. 334/2004 Sb. a 147/2009 Sb.),

206/2012 Sb., o odborné způsobilosti pro nakládání s přípravky, ve znění vyhl. 17/2018 Sb.,

205/2012 Sb., o obecných zásadách integrované ochrany rostlin,

Zákon č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrůdám rostlin a o změně zákona č. 92/1996 Sb., o odrůdách, osivu a sadbě pěstovaných rostlin, ve znění 147/2002 Sb., 149/2002 Sb., 219/2003 Sb., 377/2005 Sb., 554/2005 Sb., 184/2008 Sb., 227/2009 Sb., 281/2009 Sb., 279/2013 Sb., 183/2017 Sb., 334/2020 Sb.,

Zákon č. 219/2003 Sb., o uvádění do oběhu osiva a sadby pěstovaných rostlin, ve znění pozdějších předpisů,

■ **Prováděcí předpisy:**

218/2019 Sb., o výčtu metodik zkoušek odlišnosti, uniformity, stálosti a užitné hodnoty odrůd ve znění vyhl. č. 256/2020 Sb. (ruší vyhl. 449/2006 Sb. včetně všech jejích pozměňovacích vyhlášek),

129/2012 Sb., o podrobnostech uvádění osiva a sadby pěstovaných rostlin do oběhu, ve znění vyhl. č. 409/2013 Sb., 368/2015 Sb., 334/2017 Sb., 299/2018 Sb., 313/2020 Sb.,

61/2011 Sb., o stanovení požadavků na odběr vzorků, postupy a metody zkoušení osiva a sadby, ve znění vyhl. č. 410/2013 Sb., 3/2018 Sb.,

378/2010 Sb., o stanovení druhového seznamu pěstovaných rostlin, ve znění vyhl. č. 42/2014 Sb., 3/2018 Sb., 315/2020 Sb.,

332/2006 Sb., o množitelských porostech a rozmnožovacím materiálu chmele, révy, ovocných rodů a druhů a okrasných druhů a jeho uvádění do oběhu, ve znění 95/2018 Sb., 314/2020 Sb., 366/2020 Sb.,

Zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, ve znění pozdějších předpisů

■ **Prováděcí předpisy:**

278/2010 Sb., kterou se ruší vyhl. č. 381/2007 Sb., o stanovení max. limitů reziduí pesticidů v potravinách a surovinách, ve znění pozdějších předpisů,

58/2018 Sb., o doplňcích stravy a složení potravin,

253/2018 Sb., o podmínkách na extrakční rozpouštědla používaná při výrobě potravin,

127/2006 Sb., kterou se zrušuje vyhl. č. 347/2002 Sb., o hygienických požadavcích na prodej potravin a rozsah vybavení prodejny podle sortimentu prodávaných potravin,

- 366/2005 Sb., o požadavcích vztahujících se na některé zmrazené potraviny,
417/2016 Sb., o některých způsobech označování potravin,
320/2004 Sb., kterou se mění vyhl. 212/2004 Sb., o stanovení zásob a způsobu jejich ohlašování SZPI,
133/2004 Sb., o podmínkách označování potravin a surovin, o nejvyšší přípustné dávce záření a o způsobu označení ozáření na obalu,
54/2004 Sb., o potravinách určených pro zvláštní výživu a o způsobu jejich použití, ve znění vyhl. č. 402/2006 Sb., 473/2006 Sb., 157/2008 Sb., 35/2012 Sb., 46/2014 Sb., 39/2018 Sb.,
157/2003 Sb., o stanovení požadavků pro čerstvé ovoce a zeleninu, zpracované ovoce a zeleninu, suché skořápkové plody, houby, brambory a výrobky z nich, jakož i další způsoby jejich označování, ve znění vyhl. č. 650/2004 Sb., 291/2010 Sb., 153/2013 Sb.
330/1997 Sb., Vyhláška Ministerstva zemědělství, kterou se provádí § 18 písm. a), d), j) a k) zákona č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, pro čaj, kávu a kávoviny, ve znění 91/2000 Sb., 78/2003 Sb.

Zákon č. 307/2013 Sb., o povinném značení lihu, ve znění pozdějších předpisů

■ **Prováděcí předpisy:**

334/2013 Sb., k provedení některých ustanovení zákona o povinném značení lihu, ve znění vyhl. č. 610/2020 Sb.

Zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zák. č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů

■ **Prováděcí předpisy:**

16/2006 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona o ekologickém zemědělství, ve znění vyhl. č. 80/2012 Sb.

Zákon č. 167/2008 Sb., o předcházení ekologické újmy a o její nápravě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů,

■ **Prováděcí předpisy:**

295/2011 Sb., o způsobu hodnocení rizik ekologické újmy a bližších podmínkách finančního zajištění,

17/2009 Sb., o zjišťování a nápravě ekologické újmy na půdě.

Zákon č. 541/2020 Sb., o odpadech (ruší zákon č. 185/2001 Sb. a jeho prováděcí předpisy).

Zákon č. 156/1998 Sb., zákon o hnojivech, pomocných půdních látkách, pomocných rostlinných přípravcích a substrátech a o agrochemickém zkoušení zemědělských půd, ve znění pozdějších předpisů,

■ **Prováděcí předpisy:**

377/2013 Sb., o skladování a způsobu používání hnojiv, ve znění 131/2014 Sb., 229/2017 Sb.,

257/2009 Sb., o používání sedimentů na zemědělské půdě,

474/2000 Sb., o stanovení požadavků na hnojiva ve znění vyhl. č. 401/2004 Sb., 209/2005, 271/2009 Sb., 131/2014 Sb., 237/2017 Sb.,

275/1998 Sb., o agrochemickém zkoušení zemědělských půd a zjišťování půdních vlastností lesních pozemků ve znění vyhl. č. 477/2000 Sb., 400/2004 Sb., 335/2017 sb.,

273/1998 Sb., o odběrech a chemických rozbořech vzorků hnojiv ve znění vyhl. č. 475/2000 Sb.

Zákon č. 151/1997 Sb., o oceňování majetku, ve znění zákona č. 121/2000 Sb., 237/2004 Sb., 257/2004 Sb., 296/2007 Sb., 188/2011 Sb., 350/2012 Sb., 303/2013 Sb., 340/2013 Sb., 344/2013 Sb., 228/2014 Sb., 225/2017 Sb.,

▪ **Prováděcí předpisy:**

441/2013 Sb., k provedení zákona o oceňování majetku (oceňovací vyhláška), změna vyhl. č. 199/2014 Sb., 345/2015 Sb., 53/2016 Sb., 443/2016 Sb., 457/2017 Sb., 188/2019 Sb., 488/2020 Sb.

Právní předpisy z oblasti životního prostředí

Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů, a jeho prováděcí předpisy.

Zákon č. 201/2012 Sb., o ochraně ovzduší (ruší zákon č. 86/2002 Sb. a jeho prováděcí předpisy).

Zákon č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, ve znění zák. č. 123/1998 Sb., 100/2001 Sb., 183/2017 Sb.

Zákon č. 76/2002 Sb., o integrované prevenci a omezování znečištění, o integrovaném registru znečišťování a o změně některých, ve znění pozdějších předpisů, a jeho prováděcí předpisy.

Zákon č. 395/2009 Sb., o významné tržní síle při prodeji zemědělských a potravinářských produktů a jejich zneužití, ve znění pozdějších předpisů, a jeho prováděcí předpisy.

Zákon ČNR č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů, a jeho prováděcí předpisy.

Zákon č. 100/2004 Sb., o ochraně druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin regulováním obchodu s nimi a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně některých zákonů (**zákon o obchodování s ohroženými druhy**), ve znění pozdějších předpisů.

▪ **Prováděcí předpis:**

vyhláška č. 210/2010 Sb., kterou se provádějí některá ustanovení zákona č. 100/2004 Sb.

Zákon č. 16/1997 Sb., o podmínkách dovozu a vývozu ohrožených druhů volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin a dalších opatřeních k ochraně těchto druhů a o změně a doplnění zákona České národní rady č. 114/1992 Sb. ve znění pozdějších předpisů, a jeho prováděcí předpisy.

Zákon č. 78/2004 Sb., o nakládání s geneticky modifikovanými organizmy a genetickými produkty, ve znění pozdějších předpisů, a jeho prováděcí předpisy.

Zákon č. 350/2011 Sb., o chemických látkách a chemických směsích (chemický zákon) a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a jeho prováděcí předpisy.

Právní předpisy z oblasti léčivých přípravků a návykových látek

Zákon č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách některých souvisejících zákonů (**zákon o léčivech**), ve znění pozdějších předpisů.

▪ **některé prováděcí předpisy:**

vyhláška č. 329/2019 Sb., o předepisování léčivých přípravků při poskytování zdravotních služeb, ve znění 53/2020 Sb.,

vyhláška č. 236/2015, o stanovení podmínek pro předepisování, přípravu, distribuci, výdej a používání individuálně připravovaných léčivých přípravků s obsahem konopí pro léčebné použití, ve znění 307/2020 Sb.,

vyhláška č. 229/2008 Sb., o výrobě a distribuci léčiv, ve znění 252/2018 Sb., 180/2019 Sb.,

vyhláška č. 228/2008 Sb., o registraci léčivých přípravků, ve znění 13/2010 Sb., 171/2010 Sb., 255/2013 Sb., 205/2018 Sb.,

vyhláška č. 86/2008 Sb., o stanovení zásad správné laboratorní praxe v oblasti léčiv,

vyhláška č. 85/2008 Sb., o stanovení seznamu léčivých látek a pomocných látek, které lze použít pro přípravu léčivých přípravků, ve znění 270/2013,

vyhláška č. 84/2008 Sb., o správné lékařské praxi, bližších podmínkách zacházení s léčivými v lékárnách, zdravotnických zařízeních a u dalších provozovatelů a zařízení vydávajících léčivé přípravky, ve znění pozdějších předpisů,

Na základě zmocnění § 11 písm. c) zákona č. 378/2007 Sb., o léčivech a o změnách a doplnění některých souvisejících zákonů, vydalo Ministerstvo zdravotnictví České republiky **Český lékopis 2017**, podle kterého se závazně postupuje od 1. prosince 2017, naposledy doplněného Doplňkem 2018, podle kterého se závazně postupuje od 1. 12. 2018.

Zákon č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

▪ **Prováděcí předpisy:**

nařízení vlády č. 463/2013 Sb., o seznamech návykových látek, ve znění 243/2015 Sb., 46/2017 Sb., 30/2018 Sb., 242/2018 Sb.,

vyhláška č. 53/2014 Sb., o tiskopisech formulářů podle zákona o návykových látkách,

vyhláška č. 243/2009 Sb., o stanovení seznamu osob s uvedením jejich pracovišť, pro jejichž činnost se nevyžaduje povolení k zacházení s návykovými látkami a přípravky je obsahujícími, ve znění 28/2013 Sb., 59/2016 Sb.,

vyhláška č. 123/2006 Sb., o evidenci a dokumentaci návykových látek a přípravků, ve znění 72/2014,

vyhláška č. 151/2005 Sb., kterou se stanoví vzory formulářů pro hlášení osob pěstujících mák setý nebo konopí a způsob vyplňování a nakládání s uvedenými formuláři.

Státní ústav pro kontrolu léčiv plní dle zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách, ve znění pozdějších předpisů, úkoly **Státní agentury pro konopí pro léčebné použití**. Činnost se vztahuje k udělování licencí k pěstování konopí pro léčebné použití, kontrolu souladu pěstování, zpracování a skladování s legislativními požadavky, zajištění výkupu vypěstovaného a sklizeného konopí pro léčebné použití a jeho bezpečné skladování, přepravu a distribuci, případně zajišťuje jeho vývoz mimo území ČR. Dále plní veškeré informační povinnosti vůči Ministerstvu zdravotnictví ČR a Policii ČR. Další informace o pěstování konopí pro léčebné použití lze nalézt na internetové stránce <http://www.sakl.cz>.

Některé další související předpisy právního řádu ČR

Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a jeho prováděcí předpisy.

Vyhláška č. 298/2014 Sb., o stanovení seznamu katastrálních území s přiřazenými průměrnými základními cenami zemědělských pozemků, ve znění 344/2015 Sb., 432/2016 Sb., 403/2017 Sb., 288/2018 Sb., 318/2019 Sb., 548/2020 Sb.

Nařízení vlády č. 278/2008 Sb., o obsahových náplních jednotlivých živností podle zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění zákona č. 130/2008 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 477/2001 Sb., o obalech, ve znění pozdějších předpisů

▪ **prováděcí předpisy:**

641/2004 Sb., o rozsahu a způsobu vedení evidence obalů a ohlašování údajů z této evidence, ve znění 400/2017 Sb.,

116/2002 Sb., o způsobu označování vratných zálohovaných obalů.

SVĚTOVÝ A EVROPSKÝ TRH

Léčivé, aromatické a kořeninové rostliny představují velmi různorodou a rozsáhlou skupinu rostlin, charakteristickou širokým spektrem druhového zastoupení (přes 50 000 druhů, z toho 4 000 ohrožených rostlinných druhů). S ohledem na různý botanický původ, na tradici používání, na způsoby získávání, zpracování, skladování i obchodování nelze pro LAKR jednoznačně vymezit univerzální zdroj informací o sektoru.

Roste zájem o látky, které se tvoří v rostlinách a které jsou využitelné ve farmaceutickém, potravinářském průmyslu, v kosmetice nebo přímo k léčbě chorob. Uzdravovací schopnosti ve formě čajů, tinktur, extraktů, silic apod. má ze známých druhů vyšších rostlin, které jsou považovány za léčivé, minimálně 20 % druhů. V poslední době je velmi aktuální zpracování rostlinných druhů do tzv. potravinových doplňků. Jednotlivé obsahové látky rostlinného původu jsou předmětem zkoumání v oblasti biologické ochrany rostlin, případně v oblasti bytové chemie s ohledem na jejich odbouratelnost v přírodě. Řada rostlinných druhů slouží jako surovinové zdroje pro izolaci jednotlivých obsahových látek. Rostlinné metabolity z hlediska využitelnosti jsou posuzovány Výborem pro rostlinné léčivé přípravky (HMPC). Závěry HMPC týkající se rostlinných látek lze nalézt v monografiích EU. HMPC také posuzuje synergický efekt rostlinných látek a je odpovědný za přípravu stanovisek k bylinným lékům a odpovídá za jejich bezpečnost a účinnost.

Výzkumné středisko pro zemědělství (VSZP) ve finské Karile uvádí, že celkové plochy LAKR v Evropě dosahují 170–200 tis. ha, v Číně 460 tis. ha a v Indii 300 tis. ha.

Vzhledem k narůstajícímu zájmu o léčivé rostliny pro přímé použití a další zpracování je považováno za velmi důležité zachování léčivých rostlin a diversity jednotlivých druhů LAKR. V oblasti balkánského poloostrova se považují za ohrožené druhy například saturejka horská (*Saturea Montana subsp*), hořec žlutý (*Gentiana lutea subsp*), pelyněk posvátný (*Artemisia santinicus*) a další. Těmito otázkami se pravidelně zabývá v Evropě působící organizace AMAPSEC.

V České republice je v rámci Národního programu konzervace a využívání genetických zdrojů rostlin, zvířat a mikroorganismů významných pro výživu a zemědělství, program I: Národního programu konzervace a využívání genetických zdrojů rostlin a agrobiodiversity udržováno 10 218 genofondových položek, z toho 876 vegetativně množených. Odpovědným pracovištěm je Výzkumný ústav rostlinné výroby – oddělení Genetických zdrojů zeleniny a speciálních plodin.

Světový a zejména evropský trh je poznamenán tím, že zpracovatelé mají snahu využít levnější surovinové zdroje, což omezuje úroveň šlechtění, semenářství, ale i inovaci pěstitelských technologií. Zpracovatelé se tak častěji setkávají s nedostatkem surovin stejnorodé kvality.

V Evropě má pěstování a sběr LAKR velmi dlouhou tradici. Dle posledních odhadů je zde používáno 200 převážně účelně pěstovaných druhů. Rozloha pěstování v Evropě dosahuje cca 70 000 ha, vhodné pěstitelské lokality se nacházejí především v oblasti Středomoří, dále ve východní a střední Evropě. Evropa je také centrum dovozu LAKR, kam míří komodity z asijského a jihoamerického centra. Nejvýznamnějšími tradičními importéry a exportéry LAKR jsou především Německo, dále Polsko, Velká Británie, Francie, Itálie a Španělsko. Evropa je také centrem vědeckého výzkumu LAKR, kde ověřují vlastnosti tradičně používaných LAKR a hledají nové druhy i účinné látky LAKR.

O situaci v pěstování LAKR na Slovensku vypovídají níže uvedené tabulky.

Sklizňové plochy léčivých rostlin v letech 2007–2019 na Slovensku v ha

Rok	Sklizňová plocha (ha)	Produkce (t)	výnos (t.ha ⁻¹)
2007	789,49	1 875,7	2,38
2008	740,39	1 200,2	1,65
2009	497,78	1 437,8	2,89
2010	741,91	730,3	0,98
2011	947,58	3 769,3	3,98
2012	1 323,68	5 303,2	4,01
2013	1 786,05	2 177,8	1,22
2014	2 191,07	7 189,7	3,28
2015	2 588,83	3 679,9	1,42
2016	2 337,54	2 558,8	1,09
2017	2 561,82	1 652,7	0,65
2018	2 920,05	2 198,0	0,75
2019	4 842,89	3 632,3	0,75

Pramen: ŠÚ SR plochy osevů k 25. 3. 2020

Sklizňové plochy a výnosy kořeninových rostlin na Slovensku v letech 2007 až 2019

Rok	Sklizňová plocha (ha)	Produkce (t)	Výnos (t.ha ⁻¹)
2007	64,55	12,80	0,20
2008	31,35	37,70	1,20
2009	18,26	33,90	1,86
2010	213,45	80,10	0,38
2011	36,17	99,60	2,75
2012	15,87	1,10	0,07
2013	47,69	89,60	1,88
2014	36,93	41,60	1,13
2015	6,95	108,50	15,60
2016	48,73	527,50	10,82
2017	245,91	345,70	1,41
2018	139,46	13,0	0,09
2019	162,03	262,7	1,62

Pramen: ŠÚ SR plochy osevů k 25. 3. 2020

Sklizňové plochy léčivých rostlin v ha na Slovensku v letech 1998–2019

Rok	Léčivé rostliny	Kořeninová paprika	Kmín kořený	Další kořeninové druhy
1998	540,55	718,12	90,26	90,00
1999	467,44	560,34	80,03	52,00
2000	696,56	536,28	51,00	55,00
2001	623,64	320,12	117,00	6,35
2002	601,65	272,52	258,28	1,27
2003	851,85	254,00	174,31	15,20
2004	531,07	460,32	249,78	10,57
2005	467,13	430,30	146,72	12,64
2006	553,61	194,93	23,38	24,57
2007	789,46	151,60	43,78	64,55
2008	740,93	104,71	95,73	31,35
2009	497,78	60,33	63,37	18,26
2010	741,91	65,25	323,84	213,45
2011	947,58	48,49	373,27	36,17
2012	1 323,68	26,95	96,72	15,87
2013	1 817,86	35,31	116,04	54,55
2014	2 191,07	42,42	0	36,83
2015	2 649,48	78,52	30,3	30,20
2016	2 816,00	21,80	220,00	37,00
2017	2 881,00	25,00	381,00	248,00
2018	2 920,05	32,69	393,66	139,49
2019	4 842,89	12,15	403,61	162,03

Pramen: Rozborilová (ŠÚ SK v Bratislave), Habán (UK v Bratislave a SPU v Nitre)

S ohledem na úzkou spolupráci spolku PELERO CZ z.s. s kolegy, kteří se orientují v sektoru LAKR na Slovensku, lze uvést přehled o vývoji za posledních 20 let. Z tohoto přehledu vyplývá, že plocha LAKR se na Slovensku za 20 let zvýšila o více jak 4 000 ha. Kmín kořený se zde pěstuje na ploše kolem 250 ha a jeho výměra relativně kolísá. Pěstuje se méně kořeninové papriky, jejíž plocha klesla za 20 let o více jak 500 ha.

Z dostupných evropských a světových statistik je vidět, že produkce léčivých rostlin je pod kontrolou farmaceutického průmyslu, který smluvně řídí rozsah pěstování podle potřeby surovin. Stejně tak to lze konstatovat i o potravinářských oborech, které produkci LAKR využívají.

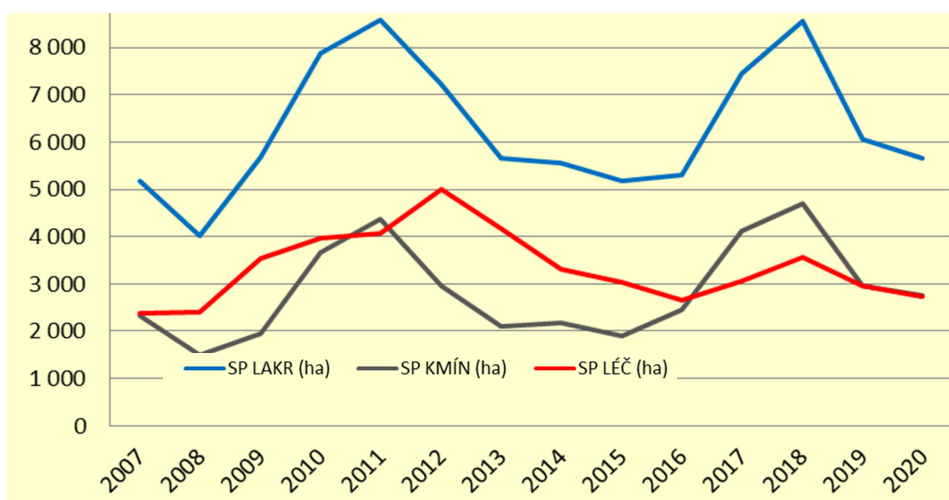
PRODUKCE LAKR V ČR

Pěstování LAKR v ČR

Od roku 2019 pěstební plochy LAKR představují klesající trend. V roce 2020 dosahovaly pěstební plochy LAKR 5 657 ha (tj. meziroční snížení o 6,7 %). Z tohoto důvodu se snížila rovněž produkce o 12,5 % na 3 725 t. Naproti tomu se výnos meziročně navýšil o 1,9 % na 1,33 t/ha. Plochy v roce 2020 jsou téměř srovnatelné s rokem 2013 (5 659 ha). V dlouhodobém horizontu je právě kolísání pěstebních ploch pro LAKR charakteristické. Vrcholy pěstování LAKR představovaly roky 1996 (15 800 ha), 2003 (11 000 ha) a 2011 (8 588 ha), nejslabšími byly naopak roky 1999 (3 000 ha) a 2008 (4 000 ha).

Je třeba vzít v úvahu, že ze statistického hlediska souhrnné vykazování a analýzy LAKR zásadně ovlivňuje zahrnutí kmínu kořenného do skupiny rostlin LAKR. Vzhledem k podílu pěstební plochy kmínu kořenného k celkové vykazované ploše LAKR (viz grafy) je dynamika vývoje pěstebních ploch LAKR v podstatě dynamikou vývoje pěstebních ploch kmínu kořenného.

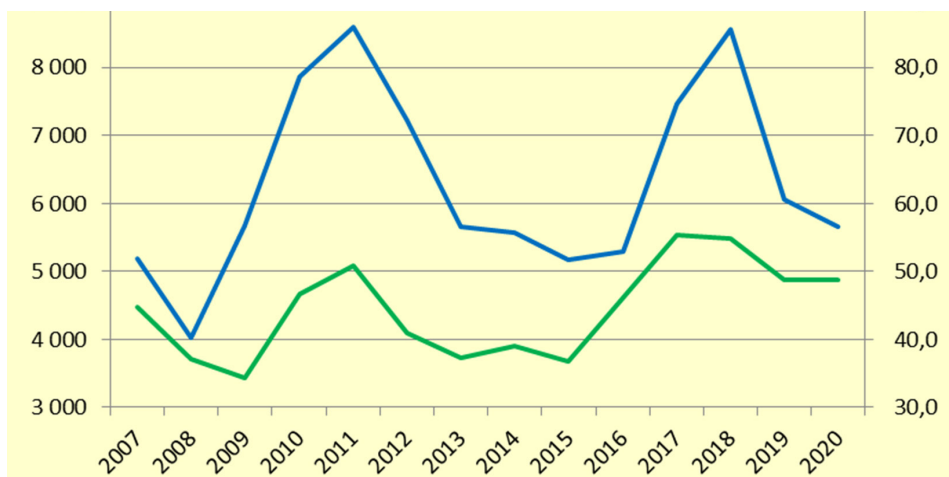
Sklizňová plocha

Pramen: PELERO CZ, z.s., Český kmín, z.s.

Kolísání rozlohy pěstební plochy kmínu kořenného v rozsahu cca 35–55 % odpovídá s nezpochybnitelnou korelací kolísání celkové pěstební plochy LAKR v rozsahu cca 4400–8500 ha. Uvedenu skutečnost nutno brát i při analyzování dynamiky vývoje produkce a hektarových výnosů.

Podíl sklizňové plochy kmínu na ploše LAKR

Pramen: PELERO CZ, z.s., Český kmín, z.s.

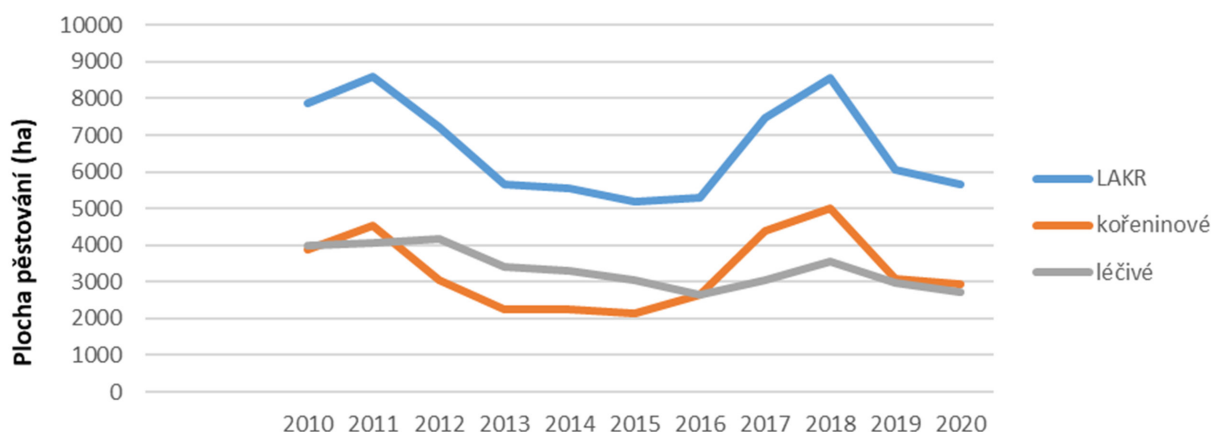
Vývoj ploch a produkce rostlin skupiny LAKR v ČR

Rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Plocha (ha)	7 225	5 659	5 566	5 177	5 297	7 457	8 554	6 062	5 657
Produkce (t)	6 098	3 775	5 066	4 353	4 045	6 732	6 765	4 258	3 725
Výnos (t)	0,86	0,67	0,91	0,88	0,77	0,92	0,78	0,71	1,33

Pramen: ČSÚ

Rozsah pěstování LAKR je určován nestabilní situací v jejich odbytu. I když všeobecně a celosvětově roste poptávka po LAKR, tuzemských pěstitelů je nedostatek, případně LAKR pěstují na základě exkluzivní smlouvy s konečným odběratelem domácím, ale i zahraničním. Důvodem nedostatečného zájmu o pěstování je na jedné straně vysoká ekonomická i odborná náročnost pěstování LAKR, na druhé pak nízká výkupní cena a konkurence levných dovážených LAKR. Přesto si tuzemské LAKR zachovávají svou pozici, a to především kvalitou – vysokým obsahem účinných látek a nízkým obsahem nežádoucích příměsí a mikrobiálního znečištění. Tyto vlastnosti jsou určující při zpracovávání LAKR do konečného výrobku. Další důležitou roli hraje i to, zda jsou využívány sušené LAKR (drogy), nebo se zpracovávají meziprodukty (extrakty, výluhy, silice, apod.), jejichž význam má rostoucí tendenci.

Vývoj pěstování LAKR v ČR v letech 2010–2020

Pramen: MZe

Z níže uvedené tabulky lze konstatovat, že od roku 2008 převažují sklizňové plochy léčivých rostlin nad rostlinami kořeninovými a aromatickými (s výjimkou roku 2011, kdy to bylo naopak). V roce 2016 byly plochy léčivých rostlin téměř vyrovnány s mírnou převahou kořeninových a aromatických rostlin. V roce 2017 a 2018 byly plochy léčivých rostlin naopak nižší oproti plochám kořeninových a aromatických rostlin. U této skupiny rostlin od roku 2008 zaujímá přes 90 % celkové plochy kmín.

Uvedenou skutečnost má na svědomí výše zmíněný podíl pěstování kmínu kořeného v letech 2017 a 2018, kdy pěstební plochy kmínu dosahovaly jednoho ze svých cyklicky se opakujících maxim (podíl plochy kmínu/LAKR 55,3 % resp. 54,8 %).

Vývoj ploch produkce léčivých, aromatických a kořeninových rostlin v ČR

Rok	Sklizňová plocha LAKR celkem (ha)	Léčivé rostliny			Kořeninové a aromatické rostliny			
		Sklizňová plocha (ha)	Produkce (t)	Výnos (t/ha)	Sklizňová plocha (ha)		Produkce (t)	Výnos (t/ha)
					celkem	z toho kmín		
1997	13 145	6 127	3 570	0,58	7 018	-	5 663	0,81
1998	9 677	6 362	5 282	0,83	3 315	-	2 039	0,62
1999	3 507	950	578	0,61	2 557	-	1 565	0,61
2000	7 019	2 201	2 118	0,96	4 818	-	2 440	0,51
2001	6 371	1 500	974	0,65	4 871	-	3 292	0,68
2002	7 959	2 841	2 086	0,73	5 118	-	3 709	0,72
2003	11 421	5 162	3 003	0,58	6 259	-	4 286	0,68
2004	11 748	5 595	5 257	0,94	6 153	-	2 456	0,40
2005	8 355	3 211	4 421	1,38	5 144	-	3 245	0,63
2006	5 858	2 429	1 963	0,81	3 429	-	2 764	0,81
2007	5 184	2 369	1 892	0,80	2 815	2 319	2 033	0,72
2008	4 015	2 400	2 356	0,98	1 615	1 490	1 491	0,92
2009	5 674	3 539	2 387	0,67	2 135	1 944	1 513	0,71
2010	7 864	3 977	2 915	0,73	3 887	3 670	2 690	0,69
2011	8 588	4 063	3 381	0,83	4 525	4 372	3 635	0,80
2012	7 225	4 177	3 179	0,76	3 048	2 954	2 919	0,96
2013	5 659	3 397	2 309	0,68	2 262	2 109	1 466	0,65
2014	5 566	3 310	2 894	0,87	2 256	2 173	2 172	0,96
2015	5 177	3 034	2 015	0,66	2 143	1 907	2 338	1,09
2016	5 297	2 643	1 954	0,74	2 654	2 443	2 091	0,79
2017	7 457	3 052	3 123	1,02	4 405	4 125	3 609	0,82
2018	8 554	3 558	2 478	0,70	4 996	4 685	4 287	0,86
2019	6 062	2 963	2 535	0,86	3 099	2 950	1 723	0,56
2020	5 657	2 728	2 186	0,80	2 929	2 755	1 539	0,53

Pramen: ČSÚ, rok 2020 – osevní plochy

Podle sdružení PELERO CZ z.s. zaujímá největší podíl na produkci léčivých rostlin ostropestřec mariánský, který má zásadní podíl na zvyšování celkových pěstebních ploch léčivých rostlin a vyrovnává tak postupný odklon od produkce makoviny.

Kořeninové rostliny se v roce 2019 pěstovaly pouze na 3 099 ha a v roce 2020 došlo ke snížení na 2 929 ha, tj. meziroční pokles o 5,5 %. V této skupině rostlin je určující kmín, který je od roku 2007 samostatně sledovanou položkou statistického šetření ČSÚ (a je mu věnována samostatná kapitola této SVZ). V roce 2018 se plochy kmínu pohybovaly na 4 685 ha v roce 2019 došlo ke snížení na 2 950 ha, tj. pokles o 37 %. V následném roce 2020 došlo k dalšímu snížení a to na 2 755 ha, tj. o téměř 7 %. Přesto plochy kmínu, i přes jejich pokles, v roce 2020 zaujímaly 94 % z celkových ploch kořeninových rostlin (2 929 ha).

Přehled o pěstování kmínu, ostropestřce, námele a makoviny v ČR

Roky	Kmín		Ostropestřec		Námel		Mák/makovina	
	Plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Plocha (ha)	Výnos (t/ha)	Plocha sklizně máku celkem (ha)	Sklizeň makoviny (t)
2007	2 319	0,69	1 500	0,80	1 500	0,80	53 711*	6 969*
2008	1 490	0,95	2 000	0,75	1 500	0,88	66 560*	6 545*
2009	1 944	0,72	3 500	0,68	1 500	0,79	50 432	4 551
2010	3 670	0,71	-	-	-	-	46 461	3 701
2011	4 372	0,79	5 000	-	1 500	-	33 111	3 065
2012	2 954	0,79	5 000	0,5	1 500	-	17 519	1 932
2013	2 109	0,65	4 500	0,6	1 000	-	33 111	3 065
2014	2 173	0,92	4 700	0,65	1 200	-	25 718	2 554
2015	1 907	1,05	5 000	0,71	1 500	-	30 054	3 006
2016	2 443	0,79	5 170	0,68	1 000	-	33 272	2 524
2017	4 125	0,80	3 500	0,5	1 000	-	29 076	2 524
2018	4 685*	0,85*	3 000	0,42	1 000*	**	23 174	-
2019	2 950	0,33	2 000*	0,40*	1 000*	**	35 778****	-
2020	2 755	0,40	-	0,35*	1 000*	**	40 255****	-

Pramen: ČSÚ, GŘC, odhad PELERO CZ z.s., Český kmín

Poznámka: * odhad spolek Český mák, PELERO CZ z.s. a Český kmín, z.s.

** smluvní partner a zadavatel pěstování výnos neuvádí

**** ČSÚ

Mezi významné komodity v ČR v rámci pěstovaných LAKR stále patří ostropestřec mariánský a kmín kořený, pěstování námele a máku pro použití na makoviny závisí čistě na zadání zpracovatele (makovina se v posledních 3 letech nevykupovala).

V letech 2019 a 2020 vzrostla plocha pěstování jitrocele kopinatého téměř 4krát, byl také zaznamenán prudký nárůst plochy pěstování pískavice řecké seno ze 4 ha v roce 2016 na 165 ha v roce 2020. Koriandr se pěstuje na ploše 19 ha (pokles o 30 %), pěstování fenyklu kleslo na polovinu. Heřmánek se v roce 2019 a 2020 pěstoval na průměrné ploše 15 ha (ve srovnání s rokem 2018 pokles o 25 %).

Ostropestřec mariánský (*Silybum marianum* L.) zaznamenává v posledních letech výrazné zvýšení poptávky ze strany tuzemských i zahraničních zpracovatelů především z farmaceutického průmyslu, ale v potravinářství pro zpracování do potravních doplňků v různých formách. Ve farmacii se pro izolaci účinných látek využívají pokrutiny po lisování oleje z nažek. Olej jako vedlejší produkt se uplatňuje v kosmetice, v poslední době také v potravinářství. Rozvíjí se zpracování nažek ostropestřce v krmivářství. Vzdělání poptávky zpracovatelů má vliv na růst ploch osévaných ostropestřcem. Dle šetření sdružení PELERO CZ z.s. se však plochy ostropestřce od roku 2018 snižují. Odhad skutečné rozlohy pěstování je problematický, pěstitelé ji vykazují v rámci různých druhů plodin, od olejnin přes léčivé a ostatní technické plodiny. Plochy se v posledních 5 letech pohybují podle různých zdrojů od 2 000 do 4 000 ha.

Pěstování ostropestřce se ve většině případů realizuje přímo na zakázku od zpracovatele, který dodává pěstiteli i osivo, jehož kvalita je prioritní podmínkou dostatečné a kvalitní produkce. Cílem stabilizace v pěstování ostropestřce je pěstitelská technologie pro jeho využití v potravinářství s ohledem na rizika spojená s užitím pesticidů, dodržování platných pravidel pro mikrobiologickou čistotu apod.

Plochy žita, na něž je očkovan **námel** (*Claviceps purpurea* (fr.) Tul.), se pohybují v rozmezí 1 000–1 500 ha. Plocha žita pro očkování námelem je určována požadavky zpracovatele na základě smlouvy s pěstiteltem.

Makovina, jako vedlejší produkt pěstování máku (tobolky s 10 cm stonku), byla až do roku 2011 významnou vývozní komoditou. Po změně podmínek odbytu přestala být makovina pro pěstitel zajímavým produktem a její produkce v ČR klesá. V současné době je makovina neprodejná, zájem zpracovatele je velmi omezen.

Pěstování konopí a máku podléhá ustanovením zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách, ve znění pozdějších předpisů, a to následujícím způsobem:

- zákaz pěstování druhů a odrůd rostliny **konopí** (rod konopí seté *Cannabis sativa* L. a konopí indické *Canabis indica* L.), které mohou obsahovat více než 0,3 % látek ze skupiny tetrahydrokanabinolů, s výjimkou pěstování na základě licence udělené podle tohoto zákona a zákona č. 378/2007 Sb. o léčivech, ve znění pozdějších předpisů.
- pěstování odrůd máku setého (*Papaver somniferum* L.), které mohou v sušině z tobolek obsahovat více než 0,8 % morfinu;
- zákaz se nevztahuje na pěstování odrůd rostliny konopí a máku setého pro výzkumné a pokusné účely, pro šlechtění nových odrůd rostlin a pro zachování genetické rozmanitosti rostlin vědeckými a výzkumnými pracovišti;
- stanovuje ohlašovací povinnosti pro pěstitel konopí a máku;
- stanovuje podmínky pěstování, zpracování a nakládání s konopím, mákem a makovinou;
- stanovuje podmínky a ohlašovací povinnosti dovozu a vývozu makoviny.

Použití a obliba tzv. „**zeleného koření**“, které je dodávané na trh v malých kontejnerech nebo jako řezané čerstvé nati některých druhů LAKR, stále stoupá. Na základě rostoucí poptávky se zvyšují plochy pěstování LAKR právě pro tyto účely. Mezi pěstované druhy v ČR patří především libeček (*Levisticum officinale* L.), majoránka zahradní (*Origanum majorana* L., syn. *Majorana hortense* L.), kopr vonný (*Anethum graveolens* L.), bazalka pravá (*Ocimum basilicum* L.), dobromysl obecná (*Origanum vulgare* L.), saturejka zahradní (*Satureja hortensis* L.), rozmarýn lékařský (*Rosmarinus officinalis* L.), máta peprná (*Mentha x piperita* L.), šalvěj lékařská (*Salvia officinalis* L.), tymián obecný (*Thymus vulgaris* L.), koriandr setý (*Coriandrum sativum* L.). Takto dodávaná produkce je však z hlediska posuzování kvality považována za čerstvou zeleninu, určenou v rychlé spotřebě.

Ekologická produkce LAKR v ČR

Ekologické zemědělství (EZ) představuje v současnosti rychle rostoucí sektor zemědělství většiny zemí světa, roste jeho podíl na struktuře farem i na využití zemědělského půdního fondu. V roce 2018 zaujímala výměra EZ z celkové výměry zemědělské půdy 12,8 %, v roce 2019 to bylo 15,22 %. Navýšení celkové výměry EZ v roce 2019 nastalo z důvodu změny metodiky, kdy výměry ploch EZ a podílu EZ na celkovém zemědělském půdním fondu jsou stanovovány z údajů LPIS, zatímco do roku 2018 byly údaje čerpány z katastru nemovitostí.

Ekologická produkce LAKR v ČR

Rok	Počet ekofarem	Výměra zemědělské půdy v EZ (ha)	Počet farem pěstujících LAKR v EZ	Výměra pěstování LAKR v EZ (ha)	Produkce LAKR v EZ (t)	Výnos LAKR v EZ (t/ha)
2009	1 355	295 151	35	252	91	0,36
2010	3 494	442 869	42	499	271	0,54
2011	3 920	482 927	47	1 449	538	0,66
2012	3 934	488 658	68	1 582	891	0,56
2013	4 060	493 394	80	1 858	950	0,57
2014	3 885	493 971	71	1 159	628	0,56
2015	4 115	494 661	60	1 057	532	0,64
2016	4 243	506 070	53	979	429	0,58
2017	4 399	520 032	78	1 803	750	0,71
2018	4 606	538 223	73	1 827	566	0,60
2019	4 690	540 993	93	1 960	718	0,60

Pramen: KEZ o.p.s., šetření ÚZEI

Pěstování LAKR má v ekologickém zemědělství svůj podíl. Roste počet ekofarem, které se zabývají mj. pěstováním LAKR. Rozsah pěstování LAKR v režimu ekologického zemědělství vzrůstá, většina produkce je určena pro export, domácí trh spotřebuje pouze okolo 2 % produkce. Podle údajů největšího zpracovatele LAKR z ekologické produkce (SONNENTOR s.r.o., Čejkovice) se nejvíce pěstuje meduňka, měsíček a šalvěj. Ostropestřec s označením bioprodukt pěstuje 25–30 biopěstitelů. Bohužel zpracovatel celkovou výměru biopěstitelů neviduje.

Sběr léčivých rostlin v ČR

ČR je zemí, kde je pěstování i sběr léčivých rostlin ve volné přírodě tradiční záležitostí. Podstatnou podmínkou sběru LAKR je dokonalá znalost sbíraných rostlin a udržitelnost výskytu sbíraného rostlinného druhu v přírodě. Problematickou však zůstává kvalita usušené drogy. Sběr v posledních letech stagnuje a zůstává aktivní především v místech tradice, která jsou spojena s možností odbytu v nákupnách LAKR. Objem nakoupených sběrových drog je určen výší výkupních cen českých nákupců a zájmem sběračů.

V ČR se sbírá okolo 70 druhů léčivých rostlin. Mezi nejvíce sbírané druhy, na které se nevztahují žádná omezení kromě zákazu sběru na chráněných územích, patří růže šípková – šípky (*Rosa canina* L.), černý bez (*Sambucus nigra* L.), kopřiva dvoudomá (*Urtica dioica* L.), hluchavka bílá (*Lamium album* L.), bříza bělokorá (*Betula pendula* L.), řebříček obecný (*Achillea millefolium* Moench.), podběl lékařský (*Tussilago farfara* L.), jitrocel kopinatý (*Plantago lanceolata* L.), kostival lékařský (*Symphytum officinale* L.), jahodník (*Fragaria* sp.), třezalka tečkovaná (*Hypericum perforatum* L.), maliník obecný (*Rubus idaeus* L.), ostružiník křovitý (*Rubus fruticosus* L.).

V roce 2019 se nejčastěji využívaly sběrové druhy v objemech uvedených v následující tabulce.

Nejčastěji sbírané druhy LAKR v ČR v roce 2019

Rostlinný druh	Botanický název	Objem sběru v t	Sbíraná část rostliny
Šípek	<i>Rosa canina</i> L.	35	Plod
Bez černý	<i>Sambucus nigra</i> L.	27	Květ a plod
Kopřiva dvoudomá	<i>Urtica dioica</i> L.	25	Nat'
Bříza bělokorá	<i>Betula pendula</i> L.	25	List
Maliník obecný	<i>Rubus idaeus</i> L.	20	List
Ostružiník křovitý	<i>Rubus fruticosus</i> L.	19	List
Lípa srdčitá nebo malolistá	<i>Tilia cordata</i> L.	19	Květ
Přeslička rolní	<i>Equisetum arvense</i> L.	15	Nat'
Truskavec ptačí	<i>Polygonum aviculare</i> L.	13	Nat'
zlatobýl	<i>Solidago gigantea</i> L.	12	Kvetoucí nat'
Celkem		210	

Výkupní ceny LAKR jsou stanovovány výhradně zpracovateli. Zpracovatelé vychází z výkupních cen ve světě, z dostupnosti domácích surovin a surovin importovaných ze zahraničí. V poslední době se výkupní ceny diverzifikovaly podle způsobu dalšího zpracování, ale především s ohledem na kvalitu. Různí zpracovatelé LAKR, kteří mají zájem o vybrané konkrétní druhy zahájili výkup léčivých rostlin. U některých druhů nabízí několikanásobně vyšší ceny ve srovnání s běžnou praxí. Jinak výkupní ceny v posledních letech ve světě i ČR stagnují, pro pěstitele i sběrače jsou nevhodné a ve většině případů nepřinášejí ekonomické zhodnocení náročného sběru LAKR. Sběr je stále součástí sektoru LAKR v ČR, ale lidé sbírají především pro svoji potřebu a vlastní zpracování.

Změnil se také systém nákupu, je zcela v kompetenci zpracovatelů.

Cenový vývoj

Výkupní ceny LAKR jsou stanovovány zpracovateli a vycházejí ze světových výkupních cen. Dalším faktorem ovlivňujícím výši cen je možnost dovozu kvalitativně odpovídajících surovin vybraných druhů ze zahraničí. Výkupní ceny LAKR v posledních letech v ČR i ve světě stagnují, pro pěstitele i sběratele ve většině případů nepřinášejí ekonomické zhodnocení náročného pěstování nebo sběru.

Dle šetření sdružení PELERO CZ z.s. se výkupní ceny v ČR dlouhodobě pohybují v následujících cenových rozmezech: 120–500 Kč/kg u květových drog, 50–65 Kč/kg u kořenových drog a 25–80 Kč/kg u listových a nat'ových drog.

Kmín dosahoval v předchozích letech realizačních cen 50–70 Kč/kg, v roce 2018 došlo k jejich poklesu a v současné době se odbytové ceny pohybují kolem 20 Kč/kg.

Osivo, sadba a genové zdroje LAKR

Odrůdy i rozmnožovací materiál LAKR podléhají ustanovením zákona č. 219/2003 Sb., o oběhu osiva a sadby, ve znění pozdějších předpisů. Tento zákon od roku 2004 akceptuje principy právních předpisů EU, které jsou prakticky všechny charakteru směrnice, což znamená, že musí být zapracovány do národních zákonů. Evropské předpisy vyžadují pro uvádění do oběhu rozmnožovacího materiálu hlavních zemědělských plodin povinnou národní registraci odrůd těchto zemědělských plodin, jejichž

výčet je uveden v „Druhovém seznamu“ zákona. Takto registrované odrůdy jsou následně zařazeny do „Katalogu odrůd“ platném pro všechny členské státy EU. V tomto systému je samozřejmě řada specifických ustanovení, výjimek apod., ale skupina LAKR není zařazena mezi hlavní zemědělské plodiny a není tedy ani součástí „Druhového seznamu“, mimo kmín, který je zde zařazen mezi olejninu, stejně tak len a konopí.

Nové odrůdy léčivých, aromatických a kořeninových rostlin (vyjma výše uvedených plodin kmín, len a konopí) již nelze klasicky registrovat. Lze pouze požádat o udělení práva k odrůdě prostřednictvím ÚKZÚZ. Práva lze udělit jako národní odrůdová práva (uplatňována na území jednoho nebo více členských států, v ČR podle zákona č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrůdám, ve znění pozdějších předpisů) nebo odrůdová práva Společenství (uplatňována na území všech členských států dle nařízení Rady (ES) č. 2100/94, o odrůdových právech Společenství, ve znění pozdějších předpisů).

Držitel práv k odrůdě má právo rozhodovat o odrůdě, tj. o udržovacím šlechtění a o množení. Jde o určitou formu ochrany duševního vlastnictví šlechtitele (investora) právě proto, že šlechtění je velmi nákladný a dlouhodobý proces. Práva jsou zakotvena Mezinárodní úmluvou na ochranu práv k novým odrůdám rostlin (základem UPOV = Mezinárodní unie na ochranu práv k novým odrůdám rostlin). ČR je členem UPOV od roku 1993. Legislativně je toto ošetřeno nařízením Rady (ES) č. 2100/94, o odrůdových právech Společenství (závazné pro ČR od roku 2004) a zákonem č. 408/2000 Sb., o ochraně práv k odrůdám rostlin, ve znění pozdějších předpisů.

ÚKZÚZ přezkoumá požadavky zákona (novost, odlišnost, uniformita, stabilita a název) a provede zkoušky a popis. Po udělení osvědčení o právech k odrůdě žádný jiný subjekt (fyzická osoba, právnická osoba) nesmí bez souhlasu držitele práva k odrůdě odrůdu množit a prodávat osivo (tzn. uvádět do oběhu). Jedná se o výlučné vlastnictví práv. Může však od držitele práv zakoupit „licenci“ a pak množit. Za porušení tohoto zákona jsou peněžité sankce. Pro ochranu držitele práva k odrůdě na území EU se žádost aplikuje na Community Plant Variety Office, Angers, Francie.

Seznam odrůd LAKR zapsaných ve Státní odrůdové knize k 15. červnu 2020 (jako olejninu), v závorce je uveden rok zápisu:

Kmín – *Aprim* (2014), *Prochan* (1990), *Rekord* (1974), *Kamín* (2019)

Významným zdrojem strategických materiálů jsou genetické zdroje LAKR. Jejich shromažďování a uchovávání je nepostradatelné pro uchování životního prostředí a biodiverzity, ale také pro práci potenciálních uživatelů – šlechtitelů a vědeckých pracovníků.

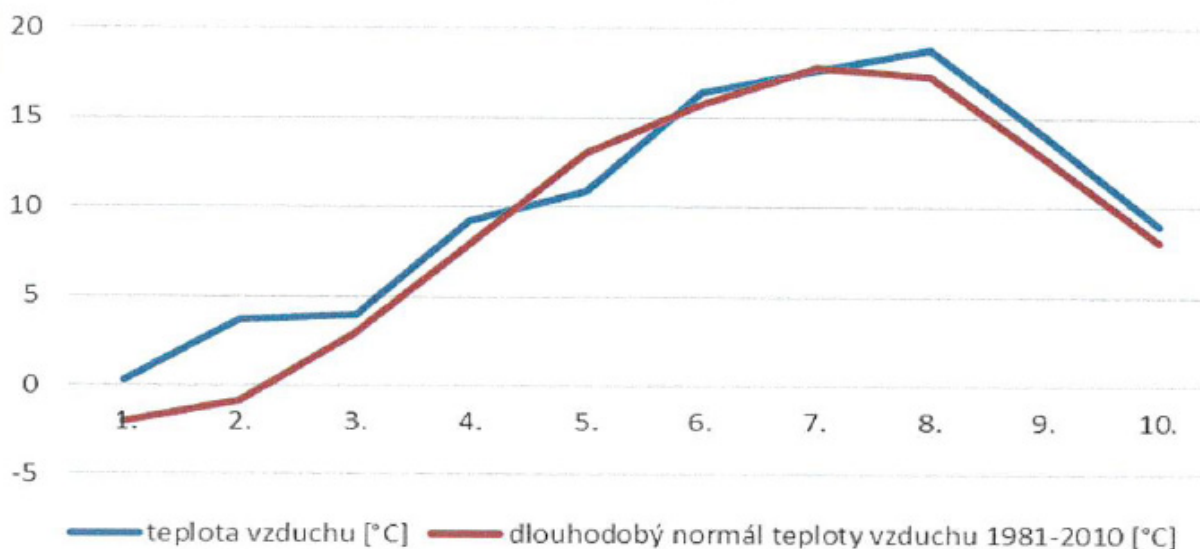
Česká kolekce genetických zdrojů (GZ) LAKR je ze zákona svěřena do péče olomouckého pracoviště Výzkumného ústavu rostlinné výroby, v. v. i. a Zahradnické fakulty Mendelovy univerzity v Brně. Řádnou kolekci v současné době tvoří 75 různých rodů LAKR s 1 181 aktivními položkami GZ. Generativně uchovávané položky GZ LAKR jsou dlouhodobě konzervovány v Genové bance v Praze, vegetativně množené položky jsou uchovávány v polní školce přímo na pracovištích v Olomouci a Lednici. Nejcennější GZ LAKR jsou v bezpečnostní duplikaci uchovávané také ve slovenské Genové bance v Piešťanech a ve světovém úložišti semen na Špicberkách (Svalbard Global Seed Vault). Na pracovištích v Olomouci a Lednici je rovněž soustředěna tzv. pracovní kolekce GZ čítající více než 1 300 položek. Vedle získávání a uchovávání různých materiálů se práce s GZ LAKR zaměřuje zejména na doplňování pasportních a popisných dat, které představují zvýšený uživatelský komfort. Pasportní i popisná data jsou ukládána do informačního systému GRIN Czech, který je zpřístupňuje také uživatelům (<https://grinczech.vurv.cz>). Velmi důležitá je v oblasti práce s těmito materiály také mezinárodní spolupráce, která probíhá především v pracovní skupině Working Group on Medicinal and Aromatic Plants (ECPGR MAPWG) pod hlavičkou organizace Bioversity International. České GZ LAKR jsou prostřednictvím systému AEGIS (A European Genebank Integrated System) také součástí evropské virtuální banky GZ rostlin.

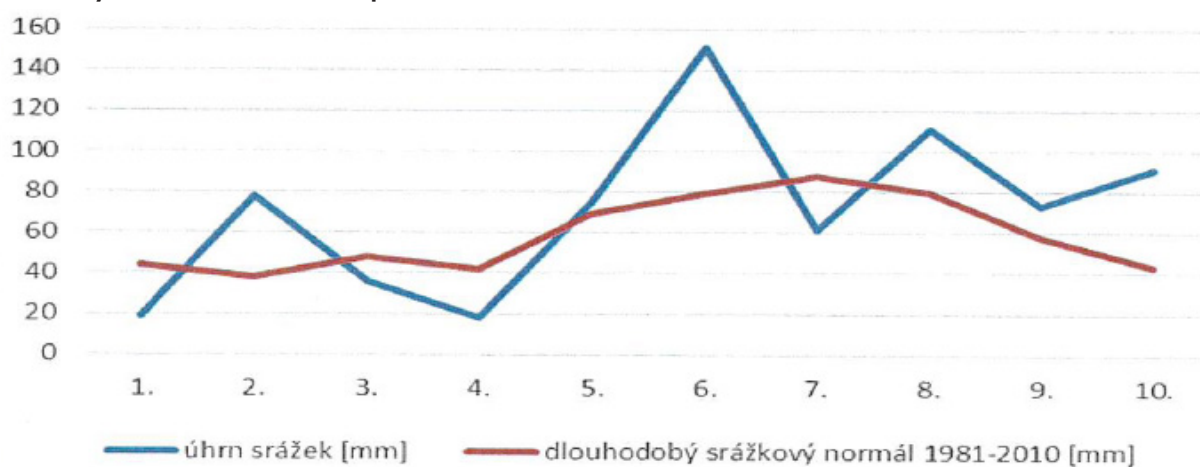
PRŮBĚH VEGETACE LAKR LEDEN AŽ ŘÍJEN 2020

Z níže uvedených grafů je zřejmé, že s výjimkou ledna až března teploty odpovídaly dlouhodobému průměru. Srážky převyšovaly dlouhodobý průměr v únoru a srpnu.

Průměrné teploty v České republice za rok 2020

Průměrný úhrn srážek v České republice za rok 2020

ZAHRANIČNÍ OBCHOD S LAKR V ČR

Vývojem celní nomenklatury EU dochází ke sjednocování položek a vypouštění některých statisticky méně významných položek, resp. ke vzniku položek nových. Tímto byla dotčena od posledního vydání SVZ také oblast LAKR. Proto v této kapitole uvádíme pouze vývoj zahraničního obchodu s kořením a léčivými rostlinami, pro nevypovídající hodnotu byla vynechána skupina rostlinných šťáv a výtažků. Přehledný současný stav celní nomenklatury je uveden v příloze.

Ke změnám došlo také v kapitole 09 celního sazebníku *Čaj, maté, koření*, která se dotýká komodity kmín, a to následně: položky 0909 10 *Semena anýzu nebo badyánu*, 0909 40 *Semena kořenného kmínu*, 0909 50 *Semena fenyklu, jalovcové bobulky* byly sloučeny do nové položky 0909 61 a 0909 62 *Semena anýzu, badyánu, kořenného kmínu nebo fenyklu, jalovcové bobulky*. Položky 0909 30 *Semena kmínu, ne kořenného*. Pro tuto SVZ byly použity pro kmín položky celního sazebníku 0909 31 *Semena kmínu nedrcená a nemletá*, 0909 32 *Semena kmínu drcená nebo mletá* a 0909 40 *Semena kmínu kořenného*.

Zahraniční obchod s kořením

Bilance zahraničního obchodu s kořením dlouhodobě dosahuje záporných hodnot. V posledních letech se pohybuje na úrovni 5–7 tis. t. V roce 2019 dosáhlo záporné saldo zahraničního obchodu s kořením 5 897 t v hodnotě 599,1 mld. Kč a v roce 2020 6 362 t v hodnotě 514,2 mil. Kč.

Bilance zahraničního obchodu s kořením ČR (kód KN 0904–0910)

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Tuny	-5 413,8	-5 694	-6 816	-7 196	-7 300	-7 018	-5 897	-6 362
Tisíc Kč	-508 450,0	-618 682	-696 583	-823 575	-577 317	-589 931	-599 091	-514 176

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Dovoz koření se od roku 2016 pohybuje nad hodnotou 10 tis. t. Dovoz v roce 2019 činil 10 457,5 t, což představuje mírné navýšení oproti předchozímu roku. V roce 2020 se objem dovezeného koření opět zvýšil na 11 039,1 t, což představuje meziroční nárůst o 5,6 %. Hlavními dováženými komoditami byly v letech 2019 a 2020 zázvor, paprika, pepř a také kmín. Mezi tradiční dovozce koření patří Čína, Španělsko, Německo, Finsko, Polsko, Vietnam, Indonésie a Německo.

Dovoz koření do ČR (t)

Kód KN	Druh	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
CELKEM		8 652,3	9 171,0	9 796,8	10 221,8	10 549,9	10 435,6	10 457,5	11 039,1
Z toho:									
090411, 090412	Pepř drcený a nedrcený	1 339,4	1 263,0	1 271,9	1 302,7	1 456,0	1 533,6	1 433,8	1 791,4
09042	Paprika mletá a nemletá	2 509,7	2 746,2	2 704,7	2 670,8	2 473,6	2 856,9	2 814,6	2 754,0
0905	Vanilka	10,3	10,5	11,9	18,2	9,0	13,4	14,0	16,7
0906	Skořice drcená a nedrc.	421,5	460,2	503,8	515,3	688,5	633,5	619,5	763,0
0907	Hřebíček	48,4	47,1	52,4	57,2	58,1	72,1	62,3	62,2
09081	Muškatový oříšek	32,4	36,5	39,6	40,1	37,3	44,9	45,8	45,5
09082	Muškatový květ	16,6	18,5	15,5	16,7	14,4	21,8	13,0	17,5
09083	Amomy a kardamomy	19,4	17,1	27,4	25,4	27,5	36,9	38,7	69,5
090910 ¹⁾	Anýz nebo badyán	-	-	-	-	-	-	-	-
09092	Koriandr	151,3	201,7	167,5	156,9	180,7	170,1	138,1	162,1
090930 ¹⁾ , 090940 ¹⁾ , 090931 ²⁾ , 090932 ²⁾	Kmín	675,0	865,7	668,2	844,9	879,4	249,1	432,2	945,4
090950 ¹⁾	Fenykl, jalovcové bobulky	-	-	-	-	-	-	-	-
090961 ²⁾ 090962 ²⁾	Anýz, badyán, kořený kmín, fenykl, jalovcové bobulky	223,7	277,6	311,4	305,7	349,5	380,3	427,1	572,7
09101	Zázvor	2 204,4	2 027,6	2 818,7	2 924,8	2 739,9	2 704,1	2 655,6	2 126,6
091020	Šafrán drcený a nedr.	33,4	43,7	51,1	45,5	48,3	60,8	63,7	44,0
091030	Kurkuma	95,6	129,4	122,5	152,6	164,3	213,6	219,9	248,8
09109910	Semena pískavice	24,1	25,9	32,5	34,7	35,8	51,7	50,5	59,0
09109931	Mateřídouška	10,1	20,8	14,7	12,2	16,0	10,8	10,8	8,8
09109933 09109939	Tymián	45,9	56,3	53,8	62,8	56,5	77,7	72,9	62,8
09109950	Bobkový list	87,2	65,5	59,7	90,3	99,6	93,0	83,7	94,2
09109105	Kari	49,9	55,6	60,8	72,8	83,8	73,8	59,9	65,2
09109110 09109190	Směsi koření drcené i nedrcené	389,9	447,0	402,6	481,4	626,5	584,4	668,3	565,6
09109991 09109999	Koření ost. drcené i nedrcené	264,2	355,1	405,7	391,2	505,2	553,3	533,2	563,9

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: ¹⁾ KN do roku 2011, ²⁾ kód KN od roku 2012

Vývoz komodit skupiny koření je určen především hlavní položkou – kmínem. Kmín jako nejsilnější exportní položka se v roce 2019 podílel 37 % na celkovém objemu vývozu a v roce 2020 pak 26 %. V roce 2019 vývoz koření meziročně vzrostl o 33 % na objem 4 561 t. V roce 2020 došlo opět k mírnému navýšení na 4 677,4 t. Dlouhodobě tradičními zeměmi, kam směřuje vývoz koření z ČR, jsou Německo, Slovensko, Polsko, Maďarsko, Norsko.

Vývoz koření z ČR (t)

Kód KN	Druh	2013	2014*	2015	2016	2017	2018	2019	2020
CELKEM		3 238,5	3 477,1	2 980,5	3 026,4	3 250,3	3 417,5	4 561,0	4 677,4
Z toho:									
09041	Pepř drcený a nedrcený	314,5	324,0	345,3	392,0	609,1	519,4	523,0	728,7
09042	Paprika mletá a nemletá	219,5	266,8	314,8	349,2	328,1	458,7	439,6	425,6
0905	Vanilka	0,9	1,3	2,7	3,8	9,8	13,5	24,3	40,9
0906	Skořice drcená a nedrc.	62,1	71,4	119,4	97,4	111,5	100,1	138,8	255,5
0907	Hřebíček	4,6	6,2	4,2	4,3	3,6	4,3	5,8	6,9
09081	Muškatové oříšky	5,7	4,2	6,6	5,3	5,4	6,0	12,0	15,8
09082	Muškatový květ	0,4	0,3	0,2	0,7	3,1	1,4	0,6	1,2
09083	Amomy a kardamomy	6,7	7,1	8,7	8,9	9,3	8,5	16,6	19,8
090910 ¹⁾	Anýz nebo badyán	-	-	-	-	-	-	-	-
09092	Koriandr	68,9	212,1	254,9	287,2	42,6	37,1	10,6	46,8
090930 ¹⁾ , 090940 ¹⁾ , 090931 ²⁾ , 090932 ²⁾	Kmín	1 446,5	1 568,9	1 001,7	952,5	1 095,9	1 088,7	1 708,8	1 291,7
090950 ¹⁾	Fenykl, jalovcové bobulky	-	-	-	-	-	-	-	-
090961 ²⁾ 090962 ²⁾	Anýz, badyán, kořený kmín, fenykl, jalovcové bobulky	60,0	71,8	45,3	34,3	46,7	51,7	105,0	114,6
09101	Zázvor	459,3	498,3	573,7	656,0	629,7	683,5	651,0	552,6
091020	Šafrán drcený a nedr.	9,1	13,6	18,6	11,8	19,5	51,7	62,5	33,3
091030	Kurkuma	8,7	10,2	9,9	15,9	20,2	27,4	33,6	49,7
09109910	Semena pískavice	0,3	0,2	0,05	2,3	3,1	11,1	13,0	7,5
09109931	Mateřídouška	1,9	2,0	2,1	2,1	2,5	3,0	2,9	2,6
09109933 09109939	Tymián	39,8	25,6	8,2	10,7	14,9	7,3	17,3	21,7
09109950	Bobkový list	6,8	5,2	3,9	5,0	4,6	6,6	11,5	10,9
09109105	Kari	15,4	14,7	15,6	26,7	30,4	66,6	97,0	58,0
09109110 09109190	Směsi koření drcené i nedrcené	36,2	69,0	121,8	79,7	87,0	126,4	241,1	503,9
09109991 09109999	Koření ost. drcené i nedrcené	471,3	304,2	122,8	80,6	173,3	142,3	446,1	489,6

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: * upravená hodnota, ¹⁾ KN do roku 2011, ²⁾ kód KN od roku 2012

Zahraniční obchod s léčivými rostlinami

V zahraničním obchodu s léčivými rostlinami, dle celní nomenklatury rostlinami pro voňavkářství a farmacii, převažuje od roku 2011 dovoz nad vývozem. Důvodem je odklon od pěstování makoviny v ČR a jejího vývozu k výhradnímu zpracovateli na Slovensko. Do roku 2010 makovina představovala v průměru 88% podíl na objemu vývozu léčivých rostlin z ČR. Makovina se naposledy vyvážela v roce 2016, a to v objemu 495 t. Od tohoto roku se již nevyváží, ale také se od roku 2015 do ČR nedováží.

V roce 2019 bylo do ČR dovezeno 5 695,7 t rostlin pro farmaceutické a kosmetické zpracování pouze v rámci položky *Části rostlin ostatní*, což představuje téměř 16 % navýšení oproti roku 2018, kdy se dovezlo 4 914,1 t. V roce 2020 došlo k meziročnímu poklesu o 3,7 % na 5 483 t. Léčivé rostliny pocházely v roce 2020 z tradičních dovozových zemí, jako je Polsko, Německo, Nizozemsko, Slovensko, Norsko.

Bilance zahraničního obchodu ČR s rostlinami pro voňavkářství a farmacii apod., kód KN 1211

Ukazatel	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Tuny	-2 502,0	-1 809	-1 741	-2 176,9	-2 498,8	-3 203,5	-3 708	-3 515
Tisíc Kč	-132 421,1	-235 072	-280 845	-248 597	-196 588	-231 479	-139 281	-158 447

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Dovoz rostlin pro voňavkářství a farmacii apod. do ČR (t)

Kód KN	Druh	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
CELKEM		4 159,4	3 922,0	3 859,8	3 915,5	4 051,5	4 914,1	5 695,7	5 483,0
Z toho:									
121120	Kořeny ginsengu (ženšenu)	2,1	2,4	2,8	3,1	2,5	1,3	1,5	1,5
121140	Maková sláma (makovina)	6,7	0,2	0	0	0	0	0	0
12119086	Části rostlin ostatní	4 139,9	3 919,4	3 857,0	3 912,4	4 048,5	4 912,8	5 694,2	5 481,2

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Vývoz rostlin pro voňavkářství a farmacii apod. z ČR (t)

Kód KN	Druh	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
CELKEM		1 657,3	2 113,0	2 118,8	1 738,6	1 552,7	1 710,6	1 987,1	1 966,6
Z toho:									
121120	Kořeny ginsengu (ženšenu)	0,0	0,0	0,1	0,1	13,3	0,3	0,9	0,5
121140	Maková sláma (makovina)	776,1	1 094	941,8	495,0	0	0	0	0
12119086	Části rostlin ostatní	881,2	1 019,0	1 176,9	1 243,5	1 539,4	1 710,6	1 986,1	1 966,0

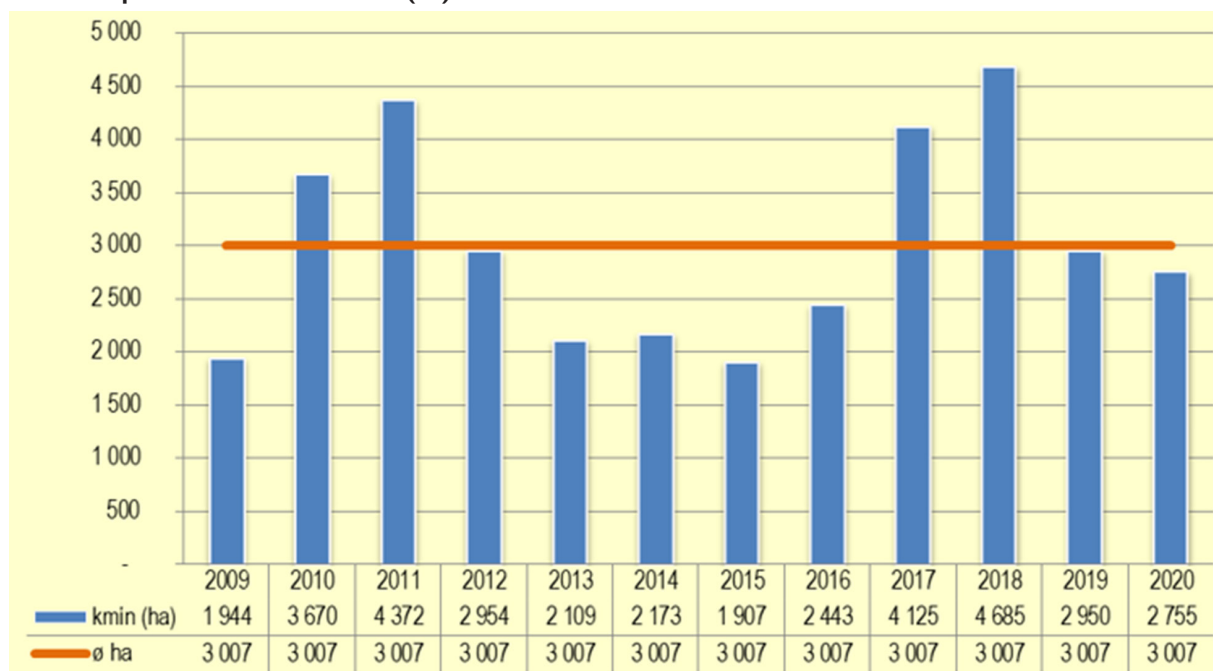
Pramen: Statistika zahraničního obchodu

PRODUKCE A ZAHRANIČNÍ OBCHOD S KMÍNEM V ČR

Kmín kořený si stále drží postavení významné plodiny českého zemědělství i důležité exportní komodity. Důkazem toho je i získání chráněného označení původu pro produkt **ČESKÝ KMÍN** podle nařízení Rady (ES) č. 510/2006, o ochraně zeměpisných označení a označení původu zemědělských produktů a potravin. Základními parametry pro využití přidělené známky je vymezení oblasti pěstování – ČR, použití registrované odrůdy kmínu, setí kmínu do 20. června, ošetřování porostu kmínu podle metodiky pěstování kmínu a také kvalita nažek, která je dána minimálním obsahem silice 2,8 %.

Pěstování kmínu má v ČR dlouhou tradici ve šlechtění, výzkumu i v samotném pěstování. Právě tato tradice přinesla kmínu specifické postavení mezi kořeninovými rostlinami i obecně mezi zemědělskými komoditami. Limitujícím faktorem pěstování kmínu v tuzemském prostředí je zejména vývoj cen, který se projevuje cyklickým kolísáním a následně i rozsahem pěstebních ploch. V posledních letech se v uvedeném schématu stále výrazněji podílí na vývoji také poptávka po levném a mnohdy méně kvalitním kmínu. Dle sdružení Český kmín, z.s. je důvodem tohoto vývoje především chování českých pěstitelů v reakci na vývoj cen kmínu, tj. v podstatě kopírování cyklického vývoje (cca 8letý cyklus, tj. 4 roky klesání cen k jejich minimu a 4 roky nárůst cen kmínu). Tento trend lze vysledovat z následujícího grafu. V posledních letech roste význam využívání hlavních složek kmínové silice a to limonenu a karvonu (omezení klíčivosti brambor; biologické prostředky ochrany rostlin atd.). Těmto otázkám se věnuje velká pozornost a využití složek kmínové silice, získávaných z odpadu po čištění, může ovlivnit rozsah ploch, ale také využitelnost kmínu na trhu.

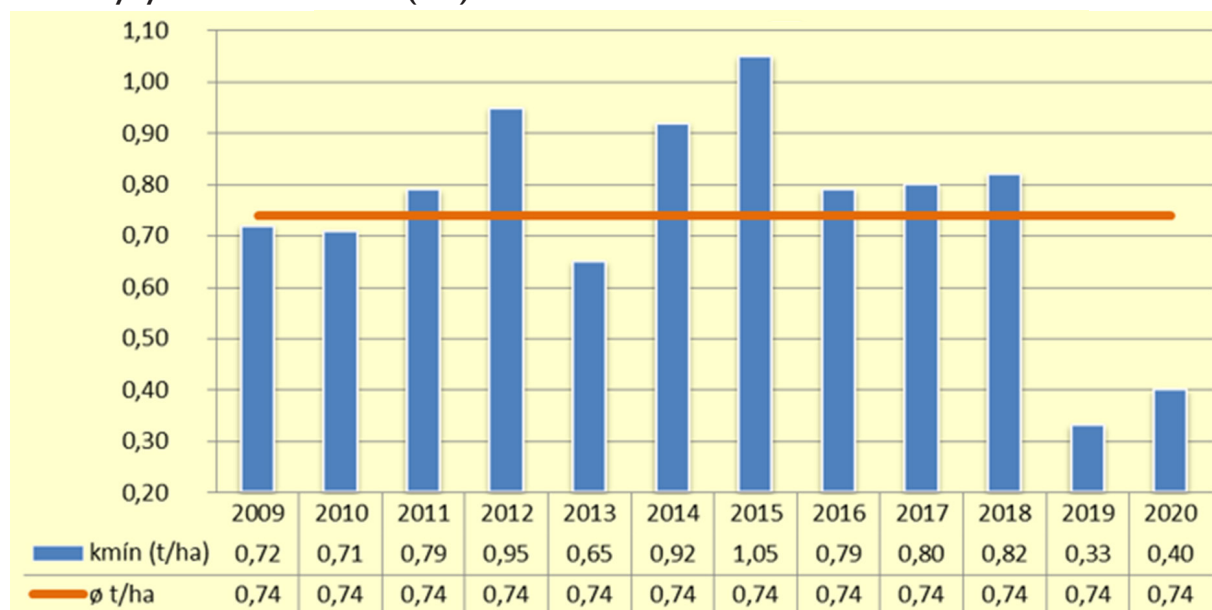
Sklizňová plocha kmínu kořeného (ha)

Pramen: PELERO CZ, z.s.

Z výše uvedeného grafu je vidět vývoj sklizňové plochy kmínu kořeného v ČR v období let 2009–2019. Ukazuje rovněž na cykličnost vykazovaných sklizňových ploch, jejichž střídání je charakteristickým jevem už 20–25 let.

Hektarový výnos kmínu kořenného (t/ha)

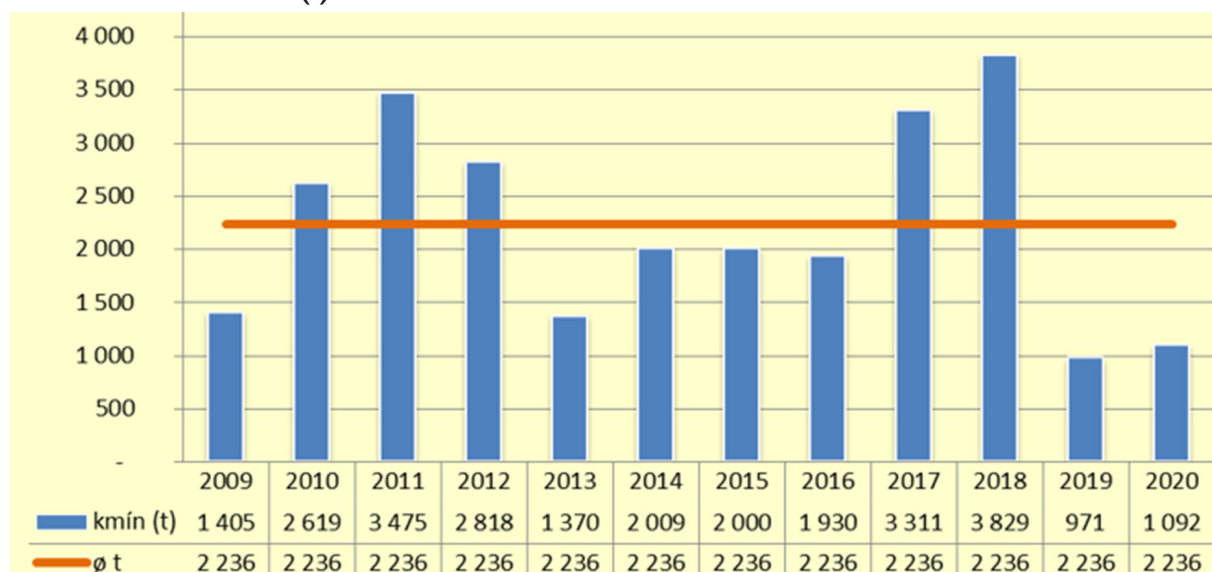
Pramen: PELERO CZ, z.s.

Na grafu hektarových výnosů se v roce 2019 nečekaně objevil velký, ve sledované historii v tomto rozsahu dosud nezaznamenaný propad s pokračováním propadu i v roce 2020. Podle neúplných informací získaných z více zdrojů lze na počátku března 2021 lze vyslovit hypotézu, že za příčinu výrazného poklesu hektarových výnosů kmínu kořenného lze označit masivní nárůst pěstování kmínu v režimu ekologického zemědělství – deklarovaného také jako bio kmín.

Je velmi obtížné stanovit jaký je podíl pěstebních ploch bio kmínu, stejně tak jaká je velikost jeho produkce a tím i hektarové výnosy. Z regionálních dat lze doložit, že problematika pěstování bio kmínu je rozšířena zejména v Plzeňském kraji, částečně v Jihočeském.

Za verifikovatelná data (garance MZe) lze považovat data o produkci bio kmínu, zveřejněná v Ročence Ekologického zemědělství 2018. Podle těchto dat se pěstoval bio kmín v roce 2017 na ploše 1068 ha s produkcí 402 tun při hektarovém výnosu 0,37 t/ha. V roce následujícím – 2018 – na ploše 1227 ha s produkcí 280 tun s hektarovým výnosem 0,22 t/ha. Celkovou produkci kmínu kořenného v ČR vykázaného ČSU za období 2009–2020 ukazuje následující graf „Kmín/Sklizeň“.

Sklizeň kmínu kořenného (t)

Pramen: PELERO CZ, z.s.

V průběhu let 2015–2018 se sklizňová plocha kmínu postupně zvyšovala. V roce 2018 došlo k meziročnímu nárůstu o 16 %, na 4 685 ha, v roce 2019 se opět o 37 % na 2 950 ha. Důvodem byl poměrně strmý růst spotřebitelských cen a následně i cen zemědělských výrobců kmínu v průběhu uvedeného období, kdy ceny kmínu přesahovaly 60 Kč/kg. V roce 2018 však došlo ke zlomu a ceny kmínu klesaly až na hranici 25 Kč/kg, na začátku roku 2019 se pohybovaly v rozmezí 20–30 Kč/kg a v roce 2020 mezi 25–35 Kč/kg.

Přehled pěstování ploch kmínu

Rok	Sklizňová plocha v ha	Produkce v t	Výnos v t/ha
1985	3 692	2 215	0,60
1990	6 124	6 549	1,07
1991	4 650	3 813	0,82
1992	5 343	4 590	0,86
1993	2 052	356	0,17
1994	2 350	2 103	0,88
1995	6 000	5 000	0,83
1996	8 120	9 500	1,00
1997	4 400	5 000	1,00
1998	1 950	1 520	0,80
1999	2 300	1 785	0,85
2000	2 210	1 800	0,75
2001	2 500	2 600	1,10
2002	2 700	2 449	0,91
2003	2 500	2 375	0,95
2004	2 100	1 050	0,50
2005	1 850	1 758	0,95
2006	1 620	1 701	1,05
2007	2 319	1 603	0,80
2008*	1 490	1 411	0,95
2009	1 944	1 405	0,72
2010	3 670	2 619	0,71
2011	4 372	3 475	0,79
2012	2 954	2 818	0,95
2013	2 109	1 370	0,65
2014	2 173	2 009	0,92
2015	1 907	2 000	1,05
2016	2 443	1 930	0,79
2017	4 125	3 311	0,80
2018	4 685	3 829	0,82
2019	2 950	971	0,33
2020	2 755	1 092	0,40

Pramen: ČESKÝ KMÍN, z.s., ČSÚ

Poznámka: * od roku 2008 sleduje plochu pěstování kmínu ČSÚ

V roce 2014 byla registrovaná nová odrůda kmínu – *Aprim*. Jedná se o první odrůdu kmínu ozimého typu s vysokým výnosem nažek, která uniká poškození způsobenému hálčivcem kmínovým a vzhledem k termínu setí (srpen) umožňuje pěstování běžné předplodiny. Udržovatelem a držitelem šlechtitelských práv je společnost Agritec Plant Research, s.r.o.

V roce 2019 byla registrovaná nová odrůda kmínu – *Kamín*. Jedná se o odrůdu dvouletého typu, která je určena k produkci semene pro potravinářské účely. Je neopadavá, středně raná a středně vysoká s vysokým obsahem silic. Udržovatelem je SAGA SEED, s.r.o., Lysá nad Labem.

Přehled cen zemědělských výrobců kmínu v ČR (Kč/kg)

Rok	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Cena (Kč)	37–43	25–32	20–25	22–25	25–57	45–75	65–70	25–65	18–35	20–30	25–35

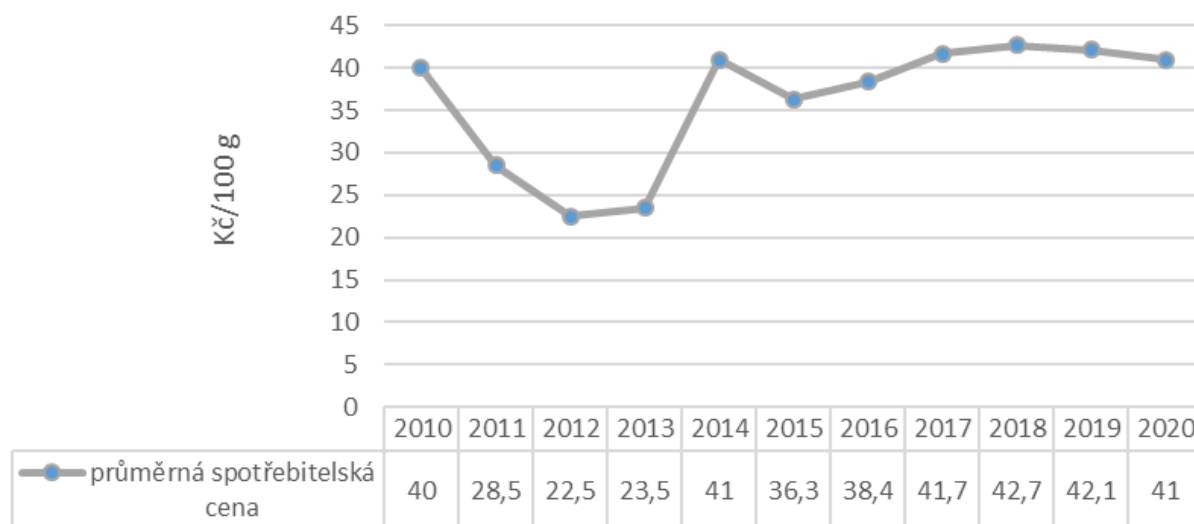
Pramen: Český kmín, z.s.

Přehled spotřebitelských cen kmínu v ČR (Kč/100 g)

Rok/měsíc	01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
2008	26,43	27,01	26,51	26,77	27,96	28,37	29,72	30,32	30,76	31,18	31,36	30,63
2009	31,28	31,16	31,45	31,46	31,19	30,42	31,93	31,44	30,84	31,1	30,66	30,95
2010	31,65	31,79	31,46	31,58	31,48	32,1	32,89	32,54	31,38	29,79	29,84	28,36
2011	28,43	28,35	30,38	30,49	30,6	30,54	30,75	30,02	29,24	29,23	29,83	30,39
2012	31,56	31,34	32,39	32,45	31,85	30,85	31,58	31,45	32,30	31,52	31,13	33,08
2013	33,60	33,01	34,39	35,55	35,88	36,98	35,96	35,31	35,45	36,26	35,07	36,62
2014	36,48	36,86	36,21	37,57	37,00	36,09	35,15	36,60	36,02	36,30	34,30	35,19
2015	35,15	36,15	35,62	37,71	35,24	36,59	36,93	34,58	36,81	37,06	36,92	37,3
2016	36,71	37,02	37,92	38,35	38,37	38,42	39,31	37,24	38,73	38,81	39,92	39,55
2017	39,83	39,63	40,91	39,49	41,1	42,83	42,03	43,46	40,58	42,78	44,79	42,69
2018	42,57	42,98	42,61	42,47	42,26	42,16	41,84	43,47	43,29	42,07	42,55	44,51
2019	43,43	40,18	41,93	41,01	40,83	40,63	40,78	41,24	42,35	42,72	42,9	47,05
2020	42,31	40,39	42,05	41,05	42,14	40,31	42,57	42,54	39,49	38,41	40,82	39,97

Pramen: ČSÚ

Průměrná spotřebitelská cena kmínu (Kč/100g)

Kmín je českou významnou **exportní komoditou** s dlouhodobě pozitivní bilancí zahraničního obchodu, výjimečný byl pouze rok 2009 se záporným saldem. Každoročně je z ČR vyvezeno v průměru 50 % tuzemské produkce kmínu.

Bilance zahraničního obchodu ČR s kmínem podle kalendářních roků

Ukazatel	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Množství v t	714	754	703	334	108	217	840	1 277	347
Hodnota v tis. Kč	19 660	12 240	23 366	22 693	2 409	80	14 701	25 995	3 519

Dovoz kmínu do ČR podle kalendářních roků

Ukazatel	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Množství v t	435	675	866	668	845	879	249	432	945
Hodnota v tis. Kč	19 672	26 929	39 724	48 315	58 853	59 040	20 896	23 987	39 905

Vývoz kmínu z ČR podle kalendářních roků

Ukazatel	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Množství v t	1 149	1 428	1 569	1 002	953	1 096	1 089	1 709	1 292
Hodnota v tis. Kč	39 332	39 168	63 090	71 008	61 262	59 120	35 597	46 982	43 424

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Dovoz kmínu po výrazném snížení v roce 2018 se v roce 2019 opět navýšil, a to o 73 % na 432 t v hodnotě 24 tis. Kč. Navýšení pokračovalo i v roce 2020 na 945 t v hodnotě 40 tis. Kč.

Mezi hlavní dovozce kmínu do ČR patří tradičně Finsko, Slovensko a Polsko. Podíl finského kmínu se na celkovém objemu dovezeného kmínu výrazně zvyšuje. V marketingovém roce 2019/2020 bylo do ČR dovezeno z Finska 235 t kmínu, tj. 30 % z celkového dovozu kmínu.

Oproti kolísajícímu dovozu se **vývoz kmínu** z ČR v dlouhodobém průměru pohybuje v rozmezí 1 000–1 700 t. V roce 2019 byl vývoz 1 709 t v hodnotě 46 982 tis. Kč, tj. meziroční navýšení o 32 %. V roce 2020 došlo k meziročnímu snížení o 7,6 %. To potvrzují i výsledky zahraničního obchodu pro marketingový rok 2019/20. Český kmín míří do obvyklých destinací – na Slovensko, do Polska, Maďarska a Rakouska.

Bilance zahraničního obchodu ČR s kmínem podle marketingových roků (kód KN 0909 3000, 0909 4000, 0909 3100, 0909 3200)

Ukazatel	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Množství v t	860,2	425,2	840,1	367,7	134,7	408,1	1 443,3	449,5
Hodnota v tis. Kč	17 512,2	5 381,4	32 485,4	26 065,3	-1 408	-983,8	29 002,4	1 268,8

Dovoz kmínu do ČR podle marketingových roků

Ukazatel	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Množství v t	509,2	1 026	512,0	810,6	864,1	610,2	174,0	771,1
Hodnota v tis. Kč	22 317,8	40 326,3	34 423,5	57 818,4	60 852,7	40 625,4	15 909,3	33 534,9

Vývoz kmínu z ČR podle marketingových roků

Ukazatel	2012/13	2013/14	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18	2018/19	2019/20
Množství v t	1 369,4	1 451,2	1 352,1	1 178,3	998,8	1 018,3	1 617,3	1 220,6
Hodnota v tis. Kč	39 830,0	45 707,7	66 908,9	83 883,7	59 444,7	39 641,6	44 911,7	34 803,7

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Poznámka: marketingový rok u kmínu 1. 7.–30. 6.

Dovoz a vývoz kmínu do ČR dle zemí

Rok 2018/19	DOVOZ		Rok 2018/19	VÝVOZ	
Stát	tuny	tis. Kč	Stát	tuny	tis. Kč
celkem	174,0	15 909,3	celkem	1 617,3	44 911,7
z toho:			z toho:		
Slovensko	71,7	7 677,9	Polsko	976,5	21 846,0
Syrská arabská republika	26,6	2 724,4	Slovensko	220,0	9 275,1
Polsko	15,2	1 081,7	Maďarsko	149,8	4 615,9
Egypt	13,7	637,2	Rakousko	128,9	3 504,6
Finsko	11,6	512,9	Německo	109,0	2 940,6
Indie	11,1	946,1	Rumunsko	15,1	380,5
Německo	9,3	925,9	Norsko	7,4	1 373,5
Turecko	5,4	454,2	Dánsko	2,1	309,0
Spojené království	4,3	557,6	Spojené království	1,2	212,2

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

Rok 2019/20	DOVOZ		Rok 2019/20	VÝVOZ	
Stát	tuny	tis. Kč	Stát	tuny	tis. Kč
celkem	771,1	33 534,9	celkem	1 220,6	34 803,7
z toho:			z toho:		
Finsko	235,0	6 370,4	Polsko	583,7	14 210,3
Polsko	75,9	3 030,2	Slovensko	284,1	11 456,5
Slovensko	87,1	7 848,5	Maďarsko	265,2	3 973,6
Syrská arabská republika	31,1	3 909,2	Německo	53,5	2 327,0
Indie	20,1	1 889,9	Rakousko	13,7	538,3
Německo	9,1	992,7	Rumunsko	10,5	318,1
Spojené království	8,9	921,8	Norsko	6,01	1 162,1
Turecko	4,2	135,1	Spojené království	1,0	185,1
Egypt	0,8	63,4	Dánsko	0,5	66,9

Pramen: Statistika zahraničního obchodu

PŘÍLOHY

Výtah z celního sazebníku, kapitoly 09 a 12

KAPITOLA 9

KÁVA, ČAJ, MATÉ A KOŘENÍ

Poznámky

1. Směsi produktů čísel 0904 až 0910 se zařazují takto:

- a) směsi dvou nebo více produktů téhož čísla se zařazují do tohoto čísla;
- b) směsi dvou nebo více produktů patřících do různých čísel se zařazují do čísla 0910.

Přísada jiných látek k produktům čísel 0904 až 0910 (nebo ke směsím uvedeným v odst. 1 písm. a) nebo b) výše nemá vliv na jejich zařazení za předpokladu, že si takto vzniklé směsi zachovají podstatný charakter zboží těchto čísel. V opačném případě tyto směsi nepatří do této kapitoly; jde-li o kořenící směsi nebo o směsi přísad pro ochucení, zařazují se do čísla 2103.

2. Do této kapitoly nepatří pepř kuberbový (*Piper cubeba*) ani jiné produkty čísla 1211.

Kód KN	Popis zboží	Smluvní celní sazba v roce 2018 (%)
0904	Pepř rodu <i>Piper</i>; sušené nebo drcené nebo mleté plody rodu <i>Capsicum</i> nebo <i>Pimenta</i>:	
	- Pepř:	
0904 11 00	-- Nedrcený ani nemletý	-
0904 12 00	-- Drcený nebo mletý	4
	- Plody rodu <i>Capsicum</i> nebo rodu <i>Pimenta</i>	
0904 21	-- Sušené nedrcené ani mleté	
0904 21 10	--- Sladká paprika	9,6
0904 21 90	--- Ostatní	-
0904 22 00	-- Drcené nebo mleté	5
0905	Vanilka	
0905 10 00	Nedrcená ani nemletá	6
0905 20 00	Drcená nebo mletá	6
0906	Skořice a květy skořicovníku	
	- Nedrcené ani nemleté	
0906 11 00	-- Skořice (<i>Cinnamomum zeylanicum</i> Blume)	-
0906 19 00	-- Ostatní	-
0906 20 00	- Drcené nebo mleté	-
0907	Hřebíček (celé plody, květy a stopky)	
0907 10 00	Nedrcený ani nemletý	8
0907 20 00	Drcený nebo mletý	8

Kód KN	Popis zboží	Smluvní celní sazba v roce 2018 (%)
0908	Muškatový oříšek, muškátový květ, a kardamom	
	Muškatový oříšek	
0908 11 00	- Nedrcený ani nemletý	-
0908 12 00	- Drcený nebo mletý	-
	Muškatový květ	
0908 21 00	- Nedrcený ani nemletý	-
0908 22 00	- Drcený nebo mletý	-
	Kardamom	
0908 31 00	- Nedrcené ani nemleté	-
0908 32 00	- Drcené nebo mleté	-
0909	Semena anýzu, badyánu, fenyklu, kmínu nebo kořenného kmínu; jalovcové bobulky:	
	Semena koriandru:	-
0909 21 00	- - Nedrcená ani nemletá	-
0909 22 00	- -Drcená nebo mletá	-
	Semena kmínu:	-
0909 31 00	- - Nedrcená ani nemletá	-
0909 32 00	- - Drcená nebo mletá	-
	- Semena anýzu, badyánu, kořenného kmínu nebo fenyklu; jalovcové bobulky:	
0909 61 00	- - Nedrcené ani nemleté	-
0909 62 00	- - Drcené nebo mleté	-
0910	Zázvor, šafrán, kurkuma, tymián, bobkový list, kari a jiná koření:	
	- Zázvor	
0910 11 00	- - Nedrcený ani nemletý	-
0910 12 00	- - Drcený nebo mletý	-
	- Šafrán	
0910 20 10	- - Nedrcený ani nemletý	-
0910 20 90	- - Drcený nebo mletý	8,5
0910 30 00	- Kurkuma	-
	- Ostatní koření	
0910 91	- - Směsi uvedené v poznámce I písm. b)	
0910 91 05	- - - Kari	-
	- - - Ostatní	
0910 91 10	- - - - Nedrcené ani nemleté	-
0910 91 90	- - - - Drcené nebo mleté	12,5
0910 99	- - <i>Ostatní</i>	
0910 99 10	- - - Semena pískavice	-
	- - - Tymián	
	- - - - Nedrcený ani nemletý	
0910 99 31	- - - - - Mateřídouška (<i>Thymus serpyllum</i>)	-
0910 99 33	- - - - - Ostatní	7
0910 99 39	- - - - Drcený nebo mletý	8,5
0910 99 50	- - - Bobkový list	7
	- - - Ostatní	
0910 99 91	- - - - Nedrcené ani nemleté	-
0910 99 99	- - - - Drcené nebo mleté	12,5

KAPITOLA 12

OLEJNATÁ SEMENA A OLEJNATÉ PLODY; RŮZNÁ ZRNA, SEMENA A PLODY; PRŮMYSLVÉ NEBO LÉČIVÉ ROSTLINY; SLÁMA A PÍCNINY

Poznámky vztahující se k číslu 1211

Do čísla 1211 patří, *inter alia*, následující rostliny nebo jejich části: bazalka, brutnák lékařský, ginseng (ženšen), yzop, lékořice, všechny druhy máty, rozmarýna, ruta, šalvěj a pelyněk.

Do čísla 1211 však nepatří:

- a) léky kapitoly 30;
- b) voňavkářské, kosmetické nebo toaletní přípravky kapitoly 33 nebo
- c) insekticidy, fungicidy, herbicidy, dezinfekční nebo podobné výrobky čísla 3808.

Kód KN	Popis zboží	Smluvní celní sazba v roce 2018 (%)
1211	Rostliny a části rostlin (včetně semen a plodů) používané ve voňavkářství, ve farmacii nebo jako insekticidy, fungicidy nebo k podobným účelům, čerstvé nebo sušené, též řezané, drcené nebo v prášku:	
1211 20 00	- Kořeny ginsengu (ženšenu)	-
1211 30 00	- Listy koky	-
1211 40 00	- Maková sláma	-
1211 90	- Ostatní:	
1211 90 20	- - Rodu <i>Ephedra</i>	-
1211 90 30	- - Tonková semena	3
1211 90 86	- - Ostatní	-

Důležité kontakty

AGRITEC, výzkum, šlechtění a služby, s.r.o.

Zemědělská 2520/16

787 01 Šumperk

www.agritec.cz**Český kmín, z.s.**

Maleč

www.ceskykmin.cz**Český statistický úřad**

Na padesátém 3268/81

100 82 Praha 10

<https://www.czso.cz/>**Ministerstvo zemědělství**

Těšnov 65/17

110 00 Praha 1

www.eagri.cz**Ministerstvo zdravotnictví**

Palackého nám. 4

128 01 Praha 2

www.mzcr.cz**PELERO CZ, z.s.**

Mendelova univerzita v Brně

Zemědělská 1665/1

613 00 Brno

www.pelero-cz.cz**Ústřední kontrolní a zkušební ústav
zemědělský**

Hroznová 63/2

603 00 Brno

www.ukzuz.cz**Ústav zemědělské ekonomiky a informací**

Mánesova 1453/75

120 00 Praha 2

www.uzei.cz

Vydalo Ministerstvo zemědělství
Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1
internet: www.eagri.cz
e-mail: info@mze.cz

ISBN 978-80-7434-595-1

Praha 2021